

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych
Departament Polityki Europejskiej

Warszawa, 2 października 2019 r.

**Sprawozdanie dla Przewodniczącego Komitetu do Spraw Europejskich
z działalności Zespołu roboczego ds. koordynacji wdrażania Strategii Unii Europejskiej
dla regionu Morza Bałtyckiego w Polsce w 2018 r.¹**

Streszczenie

Rok 2018 był dziewiątym pełnym rokiem wdrażania Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (SUERMB). Funkcjonujące od lutego 2013 r. trzy główne cele SUERMB: ochrona morza, poprawa połączeń w regionie i wzrost dobrobytu nie uległy zmianie. Od czerwca 2015 r. realizowane są one w ramach 13 Obszarów Tematycznych (Policy Areas) i 4 Działań Horyzontalnych (Horizontal Actions).

Komisja Europejska wspólnie z Narodowymi Koordynatorami zainicjowała w 2018 r. dyskusję nt. kolejnej rewizji Planu Działania. Jej celem ma być dostosowanie tego dokumentu do nowego okresu programowania 2021-2027 oraz zaktualizowanie części celów i wskaźników, odwołujących się do poszczególnych obszarów.

W pierwszej połowie roku prezydencję w gronie Narodowych Koordynatorów sprawowała Estonia, od lipca 2018 roczny cykl przewodnictwa przejęła Dania.

Z perspektywy wdrażania SUERMB w Polsce w 2018 r. kluczową kwestią były przygotowania do 10. Dorocznego Forum SUERMB, które zaplanowano na 12-13 czerwca 2019 r. w Gdańsku.

Spis treści:

- 1. Rozwój SUERMB w roku 2018**
- 2. Spotkania Narodowych Koordynatorów SUERMB**
- 3. Koordynacja wdrażania SUERMB w Polsce**
- 4. SUERMB a programy operacyjne**
- 5. Zaangażowanie wybranych instytucji w SUERMB**
- 6. Wnioski**

---

¹ Zgodnie z par. 6 pkt. 5 Regulaminu Pracy Zespołu roboczego do spraw koordynacji wdrażania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w Polsce z 18.11.2011 r. Narodowy Koordynator ds. SUERMB sporządza projekt rocznego sprawozdania z prac Zespołu dla Przewodniczącego Komitetu do Spraw Europejskich.

1. Rozwój SUERMB w roku 2018

Nowe projekty flagowe

W 2018 r. Narodowi Koordynatorzy zaakceptowali włączenie do Planu Działania nowych projektów flagowych, w tym m.in.:

W ramach Działania Horyzontalnego Klimat (HA Climate):

- Bioeconomy in the South Baltic Area: Biomass-based Innovation and Green Growth (BioBIGG) – udział polskich partnerów z Politechniki Gdańskiej.
- SUMBA - sustainable urban mobility and commuting in Baltic cities.

W ramach Działania Horyzontalnego Planowanie Przestrzenne (HA Spatial Planning):

- Pan Baltic Scope.

W ramach Obszaru Tematycznego Biogeny (PA Nutri):

- Development of Sustainable peatland management by Re-weeting and paludiculture for nutrient retention in the Neman river catchment (DESIRE) - udział polskich partnerów.
- Enhancing water resources management in four river basins oriented on Baltic protection (BigRiber4Baltic) - udział polskich partnerów.

W ramach Obszaru Tematycznego Bezpieczeństwo (PA Safe):

- R-Mode Baltic - udział polskich partnerów.

W ramach Obszaru Tematycznego Żegluga (PA Ship):

- ECOPRODIGI – Eco-efficiency to maritime industry processes in the Baltic Sea Region through digitalization - udział polskich partnerów.
- COMPLETE - completing management options in the Baltic Sea Region to reduce risk of invasive species introduction by shipping.

W ramach Obszaru Tematycznego Innowacje (PA Inno):

- ExTras – Entrepreneurship, Talents and Support for SMEs (pozatechnologiczne innowacje dla MSP), zaangażowanych jest kilka podmiotów z PL.

W ramach Obszaru Tematycznego Zdrowie (PA Health):

- BaltCity Prevention.

Przygotowania do rewizji Planu Działania SUERMB

W drugiej połowie 2018 r. Narodowi Koordynatorzy zainicjowali dyskusję nt. zakresu oraz sposobu przeprowadzenia rewizji Planu Działania.

KE poinformowała, że opracowanie zrewidowanego dokumentu powinno nastąpić przed rozpoczęciem nowego okresu programowania. Podkreślano konieczność ściślejszych powiązań i regularnych kontaktów SUERMB i Komitetu Monitorującego Program Interreg Region Morza Bałtyckiego (MC IBSR) oraz potrzebę intensywnego dialogu państw członkowskich w zakresie finansowania inicjatyw w ramach SUERMB ze źródeł narodowych i regionalnych.

Do podstawowych diskutowanych zagadnień należało ustalenie kto ma wiodącą rolę w zakresie koordynacji procesu rewizji, zakres rewizji oraz na jakim etapie angażujemy w ten proces poszczególnych interesariuszy.

Podczas spotkania Narodowych Koordynatorów 11-12.12.2018 r. przedstawiciel Komisji Europejskiej poinformował, że w 2019 r. KE otrzyma wsparcie osobowe w postaci zewnętrznego konsultanta (COWI), który sporządzi raport tematyczny nt. zakresu rewizji.

Uzgodniono, że wstępny harmonogram prac, przedstawiony przez KE należy uzupełnić, co wydłuży cały proces o 2-3 miesiące. Zakończenie rewizji planowane jest zatem na koniec 2019 r. (niewykluczony początek 2020 r.).

Uzgodniono, że do zakończenia procesu rewizji Planu Działania niezbędna będzie decyzja polityczna. Jeśli dokument miałby zostać przedłożony do akceptacji na forum Rady ds. Ogólnych, niezbędne będzie wznowienie działania grupy przyjaciół prezydencji.

Pojawił się głos dotyczący dublowania się formatów bałtyckich oraz potrzeby większej koncentracji tematycznej, która mogłaby wpłynąć na zwiększenie zainteresowania szczebla politycznego. Wskazano także na brak efektywności działania komitetów (grup) sterujących w ramach obszarów tematycznych.

Komunikacja

Wsparciem w zakresie komunikacji SUERMB zajmuje się zainicjowany w 2016 r. projekt *Let's Communicate*. Jest on finansowany z Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego. Liderem projektu jest Centrum Balticum z Finlandii. Jednym z partnerów jest Stowarzyszenie „Pomorskie w Unii Europejskiej”.

W ramach działań projektu w 2018 r.:

- Odbłyły się 2 spotkania partnerów (25-26.04 Oslo, 12-13.09 Gdańsk).
- Opublikowano wywiady wysokiego szczebla i artykuły eksperckie dot. współpracy w regionie Morza Bałtyckiego.
- Przedstawiciele projektu wzięli udział w warsztatach i spotkaniach związanych z promowaniem SUERMB (8-9.03., Gdańsk, „Cultural Heritage & Digitalization”, 28.03., Warszawa, spotkanie Zespołu roboczego ds. wdrażania SUERMB oraz w seminarium i warsztatach organizowanych przez koordynatorów Obszaru Tematycznego Edukacja. 11-12.04., Bruksela, spotkanie w ramach Baltic Leadership Programme zorganizowane przez Instytut Szwedzki).
- 10-12.09., Gdańsk: współorganizacja 26. Konferencji Baltic Sea States Subregional Co-operation (BSSSC) pt. "Solidarity, participation and smart action for a better future", organizacja panelu dot. komunikacji SUERMB.
- Polscy partnerzy w projekcie brali udział w pracach grupy roboczej ds. organizacji 10. Forum Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego zaplanowanego na 12-13 czerwca 2019 r. w Gdańsku.

9. Doroczne Forum Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego (Tallinn, 4-5.06.2018 r.)

9. Doroczne Forum Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego (SUERMB) odbyło się w Tallinnie w dniach 4-5 czerwca 2018 r. Wzięło w nim udział ok. 770 uczestników, w tym przedstawiciele administracji rządowej, organizacji międzynarodowych, organizacji pożytku publicznego, świata nauki oraz biznesu, a także administracji regionalnej i lokalnej. Wydarzenie było zorganizowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Republiki Estońskiej i Baltic Development Forum we współpracy z Komisją Europejską i estońskim Ministerstwem Środowiska.

Tematem przewodnim Forum była przyszłość regionu Morza Bałtyckiego po 2020 r. Uczestnicy forum dyskutowali m.in. o ulepszeniu wdrażania SUERMB w ramach polityki spójności, stanie środowiska M. Bałtyckiego oraz możliwościach rozwoju regionu jako lidera cyfrowego. Odbyły się sesja otwierająca, trzy

sesje plenarne (nt. polityki spójności, digitalizacji oraz stanu środowiska) oraz 21 seminariów z obszarów pokrywających swoim zasięgiem całość działań SUERMB.

W sesji otwierającej Forum wzięli udział premierzy państw bałtyckich – J. Ratas (EE), M. Kučinskis (LV), S. Skvernelis (LT) oraz minister spraw zagranicznych Polski J. Czaputowicz, a także przedstawiciele Komisji Europejskiej – A. Ansip (wiceprzewodniczący KE, ds. jednolitego rynku cyfrowego) oraz C. Crețu (komisarz ds. polityki regionalnej). W swoim przemówieniu prem. Ratas podkreślił, że region bałtycki ma szansę stać się światowym liderem w wykorzystywaniu i wdrażaniu nowoczesnych technologii. Minister Czaputowicz wskazał na wyzwania z zakresu bezpieczeństwa, zmiany demograficzne i kwestie dotyczące ochrony środowiska stojące przed regionem, które wymagają wspólnego wysiłku państw leżących nad Bałtykiem. Minister podkreślił, że SUERMB powinna mieć możliwość adaptacji w zależności od aktualnych wyzwań, a Forum jest okazją do wypracowywania nowych rozwiązań. Komisarz Crețu przedstawiła założenia polityki spójności w odniesieniu do Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-27, podkreślając, że dla sukcesu SUERMB potrzebna jest większa mobilizacja dostępnych funduszy poza instrumentem INTERREG (w tym funduszy krajowych).

W panelu dotyczącym przyszłości polityki spójności wziął udział m.in. wiceminister spraw zagranicznych K. Szymański, który wyraził zaniepokojenie propozycją KE odnośnie do WRF, która najbardziej dotyka najmniej zamożne kraje UE. Wiceminister podkreślił, że ambitne cele SUERMB wymagają odpowiedniego wsparcia finansowego, a polityki spójności nie należy zrównywać z polityką pomocową. W panelu dotyczącym cyfryzacji wziął udział wiceminister cyfryzacji K. Okoński. W dyskusji poświęconej przyszłości gospodarki cyfrowej wiceminister podkreślił potrzebę współpracy w tworzeniu gospodarki opartej na danych oraz umożliwienie swobodnego przepływu danych przemysłowych. W trzeciej sesji plenarnej zwrócono uwagę na niezadowalający stan ekosystemu Bałtyku.

W sesjach równoległych poruszono tematykę z zakresu wdrażania SUERMB, odbyły się warsztaty oraz prezentacje projektów flagowych. W tallińskim porcie odbył się pokaz działań służb ratunkowych.

W pierwszym dniu Forum odbył się również Szczyt Bałtyckiego Forum Rozwoju (Baltic Development Forum), w którym udział wzięła Prezydent Republiki Estońskiej K. Kaljulaid. Był to ostatni szczyt Bałtyckiego Forum Rozwoju, który zakończył swoją działalność po 20 latach.

Spotkanie nieformalnej Sieci Współpracy Państw Bałtyckich w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego (BSN-ESF) w celu poszerzania współpracy ponadnarodowej w ramach SUERMB z wykorzystaniem EFS.

BSN-ESF powstało w 2011 r. z inicjatywy Szwedzkiej Rady EFS w celu wzmocnienia współpracy ponadnarodowej pomiędzy Instytucjami Zarządzającymi, Pośredniczącymi i Wdrażającymi EFS w basenie Morza Bałtyckiego. Członkami Sieci są Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Polska, Szwecja, Wyspy Alandzkie i niemiecki kraj związkowy Hamburg. Wśród najważniejszych obszarów współpracy znajdują się: zatrudnienie młodych, włączenie społeczne i uczenie się przez całe życie.

Spotkanie Sieci Współpracy Państw Bałtyckich w 2018 r. zostało zorganizowane w dniach 10-11 kwietnia 2018 r. w Hamburgu. Omówiono na nim realizację projektu „Let’s Communicate”, którego celem jest informowanie o aktywności państw regionu w obszarze SUERMB oraz przedstawiono dokument „Future of ESF”. Reprezentant Finlandii przedstawił efekty realizacji projektu „School to Work”, który jest flagowym projektem SUERMB. Odbyło się Baltic Sea Labour Forum, na którym omówiono m. in. mobilność i migracje na rynku pracy, zmiany demograficzne oraz zatrudnienie wśród ludzi młodych. Drugiego dnia zaprezentowano „Aboa Nova” – projekt dla NEET-ów w Hamburgu, a reprezentant Polski przedstawił projekt IdA, który jest skierowany do polskich NEET-ów, wyjeżdżających na staż do Birmingham.

2. Spotkania Narodowych Koordynatorów ds. SUERMB (NK)

Spotkanie Narodowych Koordynatorów (Tallinn, 6.02.2018 r.)

Konsorcjum projektu "Let's Communicate!" podjęło się zadania aktualizacji Strategii Komunikacyjnej dot. SUERMB.

Przedstawiciel Interactu poinformował o zaangażowaniu programu we wspieranie wszystkich czterech strategii makroregionalnych (plany wspólnych spotkań koordynatorów obszarów tematycznych w obszarze transportu, rynku pracy, klimatu; wymiana informacji między czterema programami transnarodowymi wspierającymi strategię makroregionalną; zaangażowanie w Doroczne Fora).

Estońscy organizatorzy 9. Dorocznego Forum SUERMB poinformowali, że w ramach konkursu na 21 seminariów, otrzymali ponad 50 wniosków. Potwierdzono udział premierów Estonii, Łotwy i Litwy.

Polski Narodowy Koordynator poinformował, że 10. Doroczne Forum planowane jest w terminie 12-13.06.2019 w Gdańsku. Głównym organizatorem będzie Urząd Marszałkowski Woj. Pomorskiego wraz z Baltic Sea States Subregional Cooperation (formalnym partnerem będzie stojąca na czele BSSSC - Eastern Norway County Network) we współpracy z Komisją Europejską i polskim MSZ. Odebyła się dyskusja nt. wstępnych założeń tematycznych. NK podpisali list wsparcia Narodowych Koordynatorów, który miał zostać dołączony przez organizatorów do formalnej aplikacji do Programu Interreg RMB.

Komisja Europejska poinformowała o planach przygotowania drugiego sprawozdania z wdrażania wszystkich czterech strategii makroregionalnych (pierwsze upubliczniono w grudniu 2016 r.).

Estoński przewodniczący grupy Narodowych Koordynatorów poinformował o decyzji Nordyckiej Rady Ministrów ws. rezygnacji z koordynowania Obszaru Tematycznego Innowacje. Koordynatorami pozostają Polska (MNiSW) i Estonia. Poinformowano o planach wyłonienia nowego koordynatora.

W kontekście opublikowania zamówionej przez KE ekspertyzy „Macro-regional strategies and their links to Cohesion Policy” odbyła się dyskusja autorów raportu (COWI), KE, NK z udziałem ekspertów w poszczególnych krajach zajmujących się polityką spójności lub reprezentujących Instytucje Zarządzające.

KE poinformowała o planowanej rewizji Planu Działania SUERMB, która miałaby się rozpocząć jesienią 2018 r.

Spotkanie Narodowych Koordynatorów (Tallinn, 17.04.2018 r.)

W spotkaniu uczestniczyli NK, przedstawiciele KE (DG REGIO) i przewodnicząca Komitetu Monitorującego Program Interreg Region Morza Bałtyckiego (MC IBSR).

W związku z potrzebą wyznaczenia nowego Koordynatora Obszaru Tematycznego Innowacje w charakterze partnera wiodącego, wspólnie z Estonią i Polską, odbyła się dyskusja ws. ewentualnego zaangażowania Norwegii w SUERMB. Bardzo pozytywnie oceniono dotychczasowe działania Norwegii w regionie, m.in. w ramach Nordyckiej Rady Ministrów, Rady Państw Morza Bałtyckiego, Wymiaru Północnego, BSSSC. Zwrócono uwagę na szczególną bliskość Norwegii z Unią Europejską w związku z członkostwem w Europejskim Obszarze Gospodarczym. NK wyrazili poparcie dla szerszego włączenia Norwegii do SUERMB, pod warunkiem zainteresowania z jej strony. Przewodnicząca w MC IBSR poinformowała, że obecnie w ramach projektów IBSR zaangażowane są 23 podmioty z Norwegii.

W odniesieniu do planów organizacji 9. Dorocznego Forum SUERMB w Tallinnie (czerwiec 2018), estoński Narodowy Koordynator poinformował, że udział w sesji otwierającej potwierdzili premierzy Estonii, Łotwy i Litwy, istnieje zatem możliwość zorganizowania spotkania regionalnego premierów. Oczekiwana była

decyzja ws. udziału premierów Finlandii i Polski. Ponadto w Forum miał wziąć udział m.in. wiceprzewodniczący KE Andrus Ansip oraz Komisarz ds. polityki regionalnej Corina Crețu. Gospodarze podziękowali za potwierdzenie udziału polskiego wiceministra spraw zagranicznych Konrada Szymańskiego oraz polskiego wiceministra cyfryzacji Karola Okońskiego. Na zlecenie organizatorów (estoński MSZ i Bałtyckie Forum Rozwoju), instytucja Spatial Foresight miała przygotować raport „Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego po 2020” w kontekście powiązania SUERMB z polityką spójności. Raport miał koncentrować się na celu „ochrona morza” – save the sea.

Przedstawiciel Horizontal Action Capacity (Działanie Horyzontalne Zdolności), którego zadaniem jest wspieranie podmiotów wdrażających SUERMB, czyli głównie koordynatorów obszarów tematycznych, poinformował o planach zorganizowania spotkania KE, NK i Koordynatorów tematycznych SUERMB w dn. 26-27.09.2018 r. w Kopenhadze. Ponadto HA Capacity podejmuje działania wzmacniające indywidualne zdolności koordynatorów tematycznych do zarządzania procesami (zamiast jedynie projektami flagowymi), organizując indywidualne warsztaty. W najbliższym czasie planowane jest skupienie się na grupach sterujących i tzw. punktach kontaktowych w ministerstwach (Focal Points). 11-12.12.2018 w Warszawie planowane były także kolejne warsztaty przeznaczone głównie dla Koordynatorów tematycznych (Module 4). Na temat spotkania wyznaczono monitoring i ewaluację.

Spotkanie Narodowych Koordynatorów ds. SUERMB i Komitetu Monitorującego Program Interreg Region Morza Bałtyckiego - MC IBSR (Tallinn, 5.06.2018 r.)

Podczas spotkania przeprowadzono dyskusję nt. sposobów rozwoju współpracy między NK a MC IBSR, tak aby wzmocnić spójność działań i wzajemne wsparcie obu struktur, dla uzyskania lepszych efektów współpracy w regionie bałtyckim.

Wskazano na potrzebę większego włączania do współpracy Koordynatorów Obszarów Tematycznych i Działań Horyzontalnych SUERMB (PACs/HACs). Część osób zwracała uwagę, że ważniejsze od dalszego zbliżania obu struktur (SUERMB i IBSR) jest działanie na rzecz zapewnienia bardzo dobrych jakościowo projektów bałtyckich.

Przedstawiciele Sekretariatu IBSR zakwestionowali efektywność pozostawienia pomocy technicznej dla SUERMB (w tym PACs/HACs) w ramach IBSR w kolejnej perspektywie finansowej. Ich zdaniem należałoby znaleźć inne, ogólnoeuropejskie rozwiązanie, zwłaszcza, że wsparcie techniczne dla czterech istniejących w UE strategii makroregionalnych opiera się na podobnych zasadach (wsparcie dla koordynatorów tematycznych, kapitał załączkowy na przygotowanie projektów, wsparcie finansowe na organizację Dorocznych Forów). Pojawiły się głosy, że nowy okres programowania IBSR powinien być skoordynowany z rozpoczynającym się jesienią procesem rewizji Planu Działania SUE RMB.

Zgodzono się, że warto kontynuować dialog NK – MC IBSR.

Spotkanie Narodowych Koordynatorów (Tallinn, 6 czerwca 2018 r.)

Polski Narodowy Koordynator przedstawił informację nt. przygotowań do 10. Forum SUERMB w Gdańsku (czerwiec 2019 r.). KE złożyła propozycję współpracy przy publikacji jubileuszowej nt. 10-lecia wdrażania Strategii, nad którą pracowało polskie MSZ. Duński NK zaproponował rozmowę na następnym spotkaniu NK nt. możliwości adekwatnego uczczenia 10. rocznicy uruchomienia SUERMB. Zasugerowano zorganizowanie w Gdańsku panelu z udziałem ministrów odpowiedzialnych za rozwój regionalny. Przedstawiciel PA Education zwrócił uwagę na znaczny potencjał tematyki związanej z wymiarem społecznym współpracy bałtyckiej; zaproponował organizację spotkania ministrów ds. społecznych.

Po raz pierwszy w spotkaniu NK wziął udział przedstawiciel norweskiego MSZ. Przedstawił dotychczasowe zaangażowanie Norwegii we współpracę bałtycką, wyraził wstępne zainteresowanie strony norweskiej zbadaniem możliwości większego zaangażowania w SUERMB. Obecnie partnerzy norwescy zaangażowani są w 20 projektów flagowych SUERMB. NK wyrazili poparcie dla ściślejszego włączenia Norwegii do SUERMB, co mogłoby znaleźć odzwierciedlenie w planowanej rewizji Planu Działania SUERMB.

Spotkanie Narodowych Koordynatorów oraz połączone spotkanie NK oraz Koordynatorów Obszarów Tematycznych i Akcji Horyzontalnych SUERMB (Kopenhaga, 26 września 2018 r.)

26 września 2018 r. w Kopenhadze odbyło się pierwsze spotkanie Narodowych Koordynatorów SUE RMB podczas duńskiego przewodnictwa.

Estoński NK dokonał krótkiego podsumowania estońskiego przewodnictwa w grupie NK (II poł. 2017-I poł. 2018), zwracając uwagę na jego uwarunkowania (przygotowania do rewizji Planu Działania SUERMB, rozpoczęcie negocjacji nowych Wieloletnich Ram Finansowych UE). Podsumowując tallińskie Doroczne Forum SUE RMB (4-5 czerwca 2018 r.), wskazał na kluczową rolę odpowiedniego zaaranżowania strefy, w której uczestnicy mogą nawiązać nowe kontakty (tzw. *networking area*) oraz przeznaczenia na potrzeby sieciowania interesariuszy odpowiedniej ilości czasu w programie.

Polski NK przedstawił stan przygotowań do organizacji Forum SUERMB w Gdańsku (12-13.06.2019 r.). Omawiając zakres tematyczny wydarzenia², podkreślono plany dot. zachęcenia do udziału środowisk biznesowych oraz osób, które nigdy wcześniej w Forum nie uczestniczyły. Przedstawiciele Komisji Europejskiej (DG Regio) poinformowali o zainteresowaniu udziałem w wydarzeniu pozostałych dyrektoriatów generalnych, w tym DG Mare. Przedstawiciel Estonii zaproponował rozważenie zaaranżowania na marginesie Forum spotkania ministrów odpowiedzialnych za rozwój regionalny, co spotkało się z aprobatą KE. Szwecja zaznaczyła, że powinno to być uzależnione od stanu negocjacji dot. nowych Wieloletnich Ram Finansowych.

Państwa członkowskie jednogłośnie poparły włączenie Fińskiego Instytutu Bałtyckiego (Baltic Institute of Finland) jako trzeciego współkoordynatora Obszaru Tematycznego Innowacje.

Przedstawicielka projektu *Let's Communicate*, realizującego na rzecz SUERMB działania komunikacyjne, poinformowała o zainicjowaniu kampanii promującej SUERMB w mediach społecznościowych (hasło przewodnie kampanii: #EUSBSR – better together!). Przedstawiła również założenia dotyczące rewizji strategii komunikacyjnej SUERMB. Miałyby ona opierać się na dokumencie horyzontalnym (Guidelines), do którego dołączony zostałby uszczegóławiający plan komunikacyjny. Strategia podlega uprzedniej akceptacji Narodowych Koordynatorów.

Przedstawicielka Sekretariatu Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego (IBSR) poinformowała o terminie zakończenia finansowania dla projektu *Let's Communicate* w styczniu 2019 r. Nabór na kolejny projekt komunikacyjny miał być otwarty w terminie 2.10-30.11.2018. Przed złożeniem aplikacji projekt powinien uzyskać list poparcia od Narodowych Koordynatorów.

Ponadto w ramach IBSR dostępne są środki na sfinansowanie jednego Forum SUERMB (w 2020 lub 2021).

Przedstawiciel Komisji Europejskiej zaprezentował podstawowe założenia rewizji Planu Działania SUERMB, w tym dostosowanie dokumentu do nowego okresu programowania (2021-27) oraz zaktualizowanie wskaźników i celów (zasięg czasowy niektórych z nich sięga 2020 r.).

---

² *Circular and sharing economy as an answer to demographic changes and environmental challenges in the Baltic Sea Region*

Przedstawiciel norweskiego MSZ, zapraszany na spotkania Narodowych Koordynatorów w ramach zacieśniania współpracy Norwegii ze strukturami SUERMB, przedstawił najważniejsze obszary zaangażowania Oslo w regionie bałtyckim. Jednym z nich jest podjęcie się przez norweskie przewodnictwo w BSSSC roli współorganizatora 10. Forum SUE RMB w Gdańsku w 2019 r.

W ramach połączonego spotkania Narodowych Koordynatorów, Koordynatorów Obszarów Tematycznych oraz Działań Horyzontalnych odbyły się warsztaty nt. monitoringu wdrażania SUERMB oraz roli komitetów/grup sterujących. Polski Narodowy Koordynator przedstawił w tej części spotkania stan przygotowań do organizacji 10. Forum SUE RMB w Polsce w 2019 r.

Spotkanie Narodowych Koordynatorów (Warszawa, 11-12 grudnia 2018 r.)

Głównym zagadnieniem omawianym podczas spotkania była rewizja Planu Działania (vide rozdział I Sprawozdania).

Ponadto wg informacji DG Regio, rząd Flandrii sonduje możliwość utworzenia nowej strategii makroregionalnej dla Morza Północnego (z ew. udziałem Niemiec).

Przewodniczący NK podjął ponadto kwestię ew. zaangażowania Rosji i Norwegii w prace komitetów sterujących. NK uzgodnili, że jest ona dopuszczalna w obszarach, co do których istnieje taka potrzeba/wola ze strony państw członkowskich (np. obszar środowisko, zdrowie). Wykluczono udział Rosji w Obszarze Tematycznym Energia – BEMIP (EE).

Spotkaniu towarzyszyły warsztaty dla przedstawicieli Koordynatorów Obszarów Tematycznych - PAC i Działań Horyzontalnych - HAC (częściowo także wspólnie z Narodowymi Koordynatorami), zrealizowane przez koordynatorów Działania Horyzontalnego „Capacity” w ramach programu *EUSBSR Support (Module 4: Revision of the Action Plan - Monitoring and Evaluation)*.

Na marginesie spotkania Narodowych Koordynatorów oraz warsztatów NK/PAC/HAC odbyły się również warsztaty dotyczące budowania wspólnych zdolności implementacyjnych w obrębie 4 strategii makroregionalnych (bałtyckiej, dunajskiej, adriatycko-jońskiej, alpejskiej), zorganizowane przez Interact we współpracy z HA Capacity.

3. Koordynacja wdrażania SUERMB w Polsce

13. spotkanie Zespołu Roboczego ds. Koordynacji wdrażania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w Polsce (Warszawa, 28 marca 2018 r.)

W dniu 28 marca odbyło się 13. Spotkanie Zespołu Roboczego ds. Koordynacji wdrażania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w Polsce. Narodowy Koordynator ds. SUERMB poinformował członków Zespołu nt. bieżących kwestii dotyczących wdrażania Strategii, w tym przede wszystkim przygotowań do rewizji Planu Działania Strategii, współpracy z Komitetem Monitorującym Program Interreg Region Morza Bałtyckiego, działalności sieci Instytucji Zarządzających w ramach czterech funduszy europejskich.

Przedyskutowano przygotowania do organizacji 10. Dorocznego Forum SUERMB w Gdańsku oraz jego potencjalny zakres tematyczny z perspektywy resortów.

Na marginesie posiedzenia Zespołu odbyły się warsztaty tematyczne zorganizowane przez Koordynatora Obszaru Tematycznego Edukacja dla przedstawicieli polskich instytucji zajmujących się edukacją zawodową, przeciwdziałaniu przedwczesnemu opuszczaniu edukacji szkolnej, tzw. *life long learning*.

Przygotowania do organizacji 10. Forum SUE RMB w Polsce w 2019 r.

W 2017 roku Województwo Pomorskie zadeklarowało gotowość organizacji 10. Forum SUERMB 2019. Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego oraz Baltic Sea States Subregional Co-operation (BSSSC) podjęły się roli partnerów wiodących. Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP oraz Komisja Europejska zostały współorganizatorami Forum.

MSZ aktywnie współdziałało na rzecz stworzenia partnerstwa organizatorów Forum, wypracowania jego tematyki w koordynacji z pozostałymi resortami i polskimi interesariuszami SUERMB, zapewnienia udziału polityków wysokiego szczebla z Polski i regionu oraz doboru panelistów (w 2018 r. odbyło się sześć spotkań zespołu organizacyjnego Forum).

W celu wsparcia merytorycznych przygotowań do organizacji Forum na szczeblu centralnym, w tym w zakresie szczegółowej tematyki oraz wyboru panelistów, MSZ zorganizowało w dniu 4 grudnia 2018 r. spotkanie z przedstawicielami ministerstw w ramach prac międzyresortowej Grupy Roboczej ds. organizacji Forum.³ Główni organizatorzy zdecydowali, że głównym tematem Forum będzie zastosowanie w regionie Morza Bałtyckiego modelu gospodarki obiegu zamkniętego w kontekście wyzwań o charakterze demograficznym i środowiskowym.

Najważniejsze wątki podniesione podczas spotkania 4.12.2018 r.:

MPiT jako resort wiodący ws. gospodarki obiegu zamkniętego (GOZ) przygotowuje krajową Mapę drogową transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, której celem jest identyfikacja działań na rzecz zwiększenia wydajności wykorzystania zasobów i ograniczenia powstawania odpadów oraz zaproponowanie narzędzi służących przejściu od gospodarki linearnej do GOZ. Projekt dokumentu składa się z 4 rozdziałów: „Zrównoważona produkcja przemysłowa”, „Zrównoważona konsumpcja”, „Biogospodarka”, „Nowe modele biznesowe”.

Przedstawiciele ministerstw wskazywali na potrzebę wyraźnego zaakcentowania wątków środowiskowych.

W pracach nad programem ważne jest uwzględnienie praktycznego wymiaru współpracy międzynarodowej (wymiana doświadczeń pomiędzy partnerami).

Dodatkowe działania MSZ w ramach współorganizacji Forum SUERMB

W związku z obchodzonym w 2019 r. 10. jubileuszem istnienia SUERMB, MSZ podjęło działania na rzecz przygotowania publikacji podsumowującej 10 lat wdrażania Strategii. Jej prezentacja zaplanowana została na Forum w Gdańsku. Ponadto, w ramach dodatkowych działań z zakresu dyplomacji publicznej towarzyszących Forum, rozpoczęto przygotowania do organizacji konkursu na plakat o tematyce bałtyckiej.

4. SUERMB a programy operacyjne

Program Operacyjny Wiedza Edukacja i Rozwój 2014-2020 (POWER)

Program Operacyjny Wiedza Edukacja i Rozwój zajmuje się rozwojem szeroko rozumianego kapitału społecznego. W takim aspekcie może wiązać się pośrednio z trzema głównymi celami SUERMB. Tak jak SUERMB, POWER 2014-2020 jest instrumentem służącym realizacji strategii Europa 2020. POWER 2014-2020 jest bezpośrednio związany z takimi obszarami priorytetowymi SUERMB jak: Małe i średnie przedsiębiorstwa, Edukacja, Zdrowie oraz Innowacje. W ramach IV osi priorytetowej POWER Innowacje

---

³ Grupa została utworzona w 2017 r.

społeczne i współpraca ponadnarodowa, realizowane są projekty dotyczące mobilności ponadnarodowej. Projekty te mogą być realizowane z partnerami z państw UE z regionu Morza Bałtyckiego.

W ramach osi II, Działanie 2.19 POWER Usprawnienie procesów inwestycyjno-budowlanych i planowania przestrzennego (priorytet inwestycyjny 11i) realizowanych jest pięć projektów dotyczących zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich i portowych, których beneficjentami są Urzędy Morskie w Gdyni w Słupsku i w Szczecinie. Ich łączny budżet wynosi 12 mln zł.

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014 – 2020 (POIR)

SUERMB w Polsce jest realizowana m.in. dzięki wsparciu POIR, który wpisuje się w cel trzeciej Strategii, tj. Zwiększenie dobrobytu. Priorytetowe zagadnienia SUERMB obejmują wykorzystanie potencjału regionu w dziedzinie badań naukowych i innowacji, usunięcie utrudnień dla rynku wewnętrznego oraz promowanie przedsiębiorczości i wzmocnienia wzrostu małych i średnich przedsiębiorstw. Należy zauważyć, że przewidziane w POIR interwencje wpisują się w zakres SUERMB poprzez wspieranie rozwoju naukowego i badawczego instytucji B+R i przedsiębiorstw oraz zwiększanie konkurencyjności podmiotów, a także poprzez wykorzystanie istniejącego już potencjału w dziedzinie badań, innowacji i działalności przedsiębiorstw. Wsparcie POIR umożliwia także podjęcie współpracy transnarodowej w celu rozwoju i komercyjnego wykorzystania wspólnych projektów badawczych, a także ochronę praw własności intelektualnej. Ponadto dzięki wsparciu w ramach 4. osi priorytetowej POIR możliwe jest podjęcie bardziej intensywnej współpracy naukowej polskich i międzynarodowych jednostek naukowych, w szczególności pod kątem wymiany doświadczeń dotyczących efektywnej współpracy pomiędzy nauką i biznesem. Taki efekt jest przewidywany również w wyniku wdrażania działania mającego na celu zwiększenie potencjału kadr B+R w projektach zespołowych prowadzonych w jednostkach naukowych lub przedsiębiorstwach w ramach międzynarodowych programów badawczych lub współpracy z ośrodkami naukowymi na świecie.

W związku z tym, że wszystkie projekty realizowane przy udziale środków POIR wpisują się w Strategię UE dla regionu Morza Bałtyckiego liczba projektów pośrednio realizujących Strategię, zakontraktowanych do końca 2018 r. wyniosła 4 533. Z kolei wkład środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w powyższych umowach o dofinansowanie stanowi 5 729 mln EUR.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Zgodnie z założeniami podejścia zintegrowanego, POIiŚ wnosi wkład w realizację inwestycji dotyczących energetyki odnawialnej, w tym sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii. W ramach priorytetu 4a/i Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w POIiŚ realizowane są działania wspierające produkcję energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych wraz z podłączeniem źródła do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej. Inwestycje POIiŚ są komplementarne do inwestycji realizowanych w ramach regionalnych programów operacyjnych, a kryterium podziału zostało określone na podstawie mocy instalowanej elektrowni/jednostki.

Postanowienia art. 14 ust. 3 Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim nakazują wykonanie odpowiednich działań zapobiegających szkodom spowodowanym niekorzystnymi warunkami naturalnymi w postaci powodzi. Przepisy ustawy Prawo wodne (Dz.U.2018. poz. 2268), implementujące postanowienia ww. Dyrektywy na gruncie prawa polskiego. Prawo wodne nakłada obowiązek opracowania projektu oceny ryzyka powodziowego na Wody Polskie, natomiast wstępną ocenę ryzyka powodziowego od strony morza, w tym morskich wód wewnętrznych, przygotowuje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej (Art. 168).

W ramach priorytetu 5b/ii POIiŚ wsparcie uzyskały inwestycje ukierunkowane na konkretne rodzaje zagrożeń, przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami. Wsparcie odnośnie do przeciwdziałania i zapobiegania skutkom zagrożeń naturalnych związanych ze zmianami klimatu należy widzieć w jednym nurcie programowym i realizacyjnym charakterystycznym dla podejścia zintegrowanego, przy różnej współodpowiedzialności, zaangażowaniu oraz charakterze podmiotów włączonych w realizację tego rodzaju inwestycji. W przypadku powyższych inwestycji wsparcie w ramach POIiŚ ukierunkowane jest na inwestycje o większej skali, zarówno jeśli chodzi o zakładane ryzyko (inwestycje wysokiego ryzyka) oraz terytorialny obszar realizacji (więcej niż jedno województwo). Z kolei komplementarne inwestycje w ramach RPO dotyczą projektów, dla których zidentyfikowane zostało średnie ryzyko wystąpienia sytuacji zagrożeniowych oraz są realizowanych na obszarze 1 województwa. W ramach EFRROW natomiast zostało zaadresowane do inwestycji zapobiegających lub minimalizujących skutki prawdopodobnych klęsk żywiołowych lub katastrof w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej w zakresie ochrony upraw rolnych, skierowanych do rolników lub grup rolników.

Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020

Program Interreg Region Morza Bałtyckiego odgrywa znaczącą rolę w realizacji celów SUERMB, wspierając działania w obszarach innowacji, środowiska i transportu. Spośród 111 zatwierdzonych do końca 2018 r. regularnych projektów 54 mają status projektów flagowych przyznany przez koordynatorów SUERMB.

Ponadto program przyczynia się do osiągnięcia celów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego, wspierając jej realizację pod względem technicznym (priorytet 4 - Zdolność instytucjonalna w zakresie współpracy makroregionalnej). O dofinansowanie swoich zadań mogą ubiegać się koordynatorzy obszarów tematycznych (PACs) i koordynatorzy działań horyzontalnych (HACs). W dotychczasowych naborach Komitet Monitorujący programu zatwierdził 35 projektów tego typu o wartości 8,76 mln euro z EFRR. Program dofinansowuje również działania informacyjno- komunikacyjne związane z wdrażaniem strategii oraz organizację Forum SUERMB. W 2018 roku zatwierdzony został projekt zgłoszony przez Województwo Pomorskie na organizację 10. Dorocznego Forum w Gdańsku w czerwcu 2019 r.

Dodatkowo program wspiera przygotowanie dużych projektów wpisujących się w Plan Działania Strategii, oferując dofinansowanie na działania mające na celu opracowanie wniosków do różnych programów i instrumentów dostępnych w Regionie Morza Bałtyckiego (priorytet 4, komponent "seed money"). W ocenę zgodności propozycji projektów z celami Strategii zaangażowani są koordynatorzy (PAC/HAC) SUERMB. Dotychczas zatwierdzono 25 projektów typu seed money na kwotę 1,1 mln Euro z EFRR. W 10 z nich bierze udział 11 polskich partnerów. Jednym z projektów - Watertour - zarządza Województwo Kujawsko-Pomorskie.

Program Południowy Bałtyk

Program Interreg Południowy Bałtyk z powodzeniem realizuje działania wspierające rozwój makroregionu Morza Bałtyckiego. W 2018 r. program "Południowy Bałtyk" wziął udział w 9. Dorocznym Forum Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w Tallinnie, gdzie współorganizował (wraz z programami Interreg Central Baltic i Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak) warsztaty dotyczące efektywnego wykorzystania programów Interreg w regionie Morza Bałtyckiego na rzecz SUERMB po 2020 r.

Również w 2018 roku kolejne 2 projekty otrzymały status projektu flagowego:

- Projekt INTERCONNECT rozwijający nowe i bardziej efektywne usługi transportu publicznego dla mieszkańców i turystów zarówno w regionach przybrzeżnych obszaru Południowego Bałtyku, jak i pomiędzy nimi.

- Projekt BBVET, którego celem jest opracowanie pierwszego międzynarodowego kształcenia zawodowego w sektorach Edtech i Mechatronika dla uczniów z 5 krajów (Szwecja, Dania, Niemcy, Polska i Litwa).

7 inwestycji finansowanych z programu bezpośrednio wdraża cele SUERMB, a szereg pozostałych projektów wnosi znaczną wartość dodaną do jej realizacji. Ponadto Południowy Bałtyk rozwija platformy regionu Morza Bałtyckiego: projekt RBR stał się częścią Platformy Wodnej BSR, a projekt InnoAquaTech został zaproszony do BLUE PLATFORM.

Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 (POPW)

POPW przyczynia się do realizacji dwóch celów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego (SUERMB):

Celu 2 - Poprawa połączeń w regionie.

Celu 3 - Wzrost dobrobytu.

Cele te realizowane są przez projekty I, II i III osi POPW wpływające na rozwój innowacyjnej przedsiębiorczości w makroregionie oraz poprawę dostępności drogowej i kolejowej Polski Wschodniej zarówno o charakterze wewnętrznym (w ramach poszczególnych regionów), jak i zewnętrznym (połączenia z głównymi centrami kraju i UE).

Do końca 2018 r. z beneficjentami POPW wykazującymi związek ich projektów z SUE RMB podpisano umowy o wartości 9 mld zł ogółem, w tym 6,22 mld zł środków EFRR.

REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE

Województwo Lubelskie (RPO WL)

Konstrukcja Regionalnego programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 zakłada znaczną spójność z celami, obszarami tematycznymi oraz działaniami horyzontalnymi Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego.

Ze względu na położenie geograficzne województwa, Program wpisuje się jednak pośrednio w zagadnienia priorytetowe określone w Planie Działania SUERMB.

Obszary priorytetowe SUERMB realizowane w działaniach RPO WL na lata 2014-2020 zostały uznane za wpisujące się w cele SUERMB na podstawie zestawienia kategorii interwencji opracowanego przez resort właściwy ds. rozwoju regionalnego.

Do 31 grudnia 2018 r. w ramach kategorii interwencji realizujących cele SUERMB podpisano umowy o dofinansowanie projektów o łącznej wartości dofinansowania z UE wynoszącej 1 312 013 491,33 EUR (5 645 331 650,50 PLN).

Ponadto, w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie funkcjonuje Regionalny Punkt kontaktowy ds. Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego, w ramach którego prowadzona jest działalność promocyjno-informacyjna na temat SUERMB m.in. po przez stronę internetową Urzędu <https://www.lubelskie.pl/kategoria/aktualnosci-fundusze-europejskie/>.

Województwo Dolnośląskie 2014 – 2020 (RPO WD)

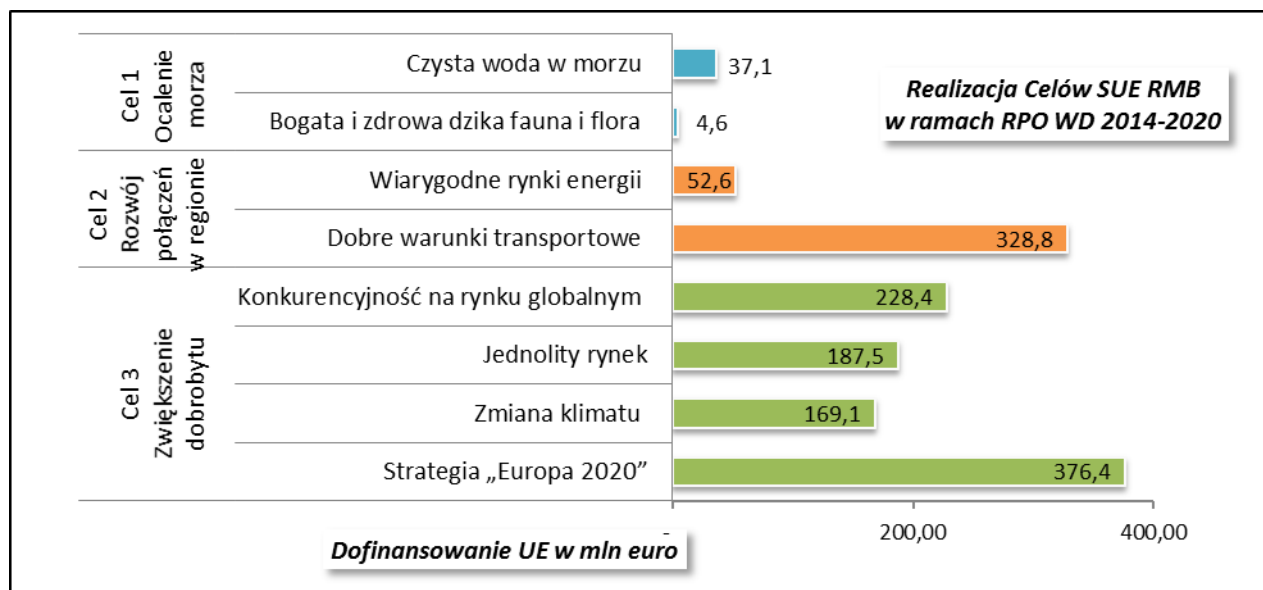
Przedsięwzięcia wdrażane w ramach RPO WD 2014-2020 ze względu na położenie województwa w sposób pośredni wspierają realizację wszystkich Celów SUERMB. Dla zapewnienia spójności z Celami SUERMB, Instytucja Zrządzająca RPO WD wprowadziła we wniosku o dofinansowanie realizacji projektu pole, w którym wnioskodawca zaznacza powiązania projektu ze strategiami, w tym Strategią UE dla Regionu

Morza Bałtyckiego. Innym mechanizmem badającym powiązania projektu ze SUERMB jest ocena merytoryczna projektów przeprowadzana przez ekspertów.

W ramach RPO WD 2014-2020, łącznie do końca 2018 r. wdrażano 2 846 projektów, które w sposób pośredni realizują Cele Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego.

Wartość dofinansowania projektów ze środków UE realizujących Cele SUE RMB wyniosła 1 384 422 692,74 euro (5 956 893 962,32 zł)⁴, tj. 61,46% alokacji Programu.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. interwencja prowadzona w ramach RPO WD 2014-2020 przyczyniła się pośrednio do wdrażania następujących Celów SUE RMB:

Cel 1 Ocalenie morza

Realizowano 36 projektów na kwotę dofinansowania ze środków UE w wysokości 41 665 707,43 euro (179 279 205,92 zł), w zakresie obszarów:

- ✓ *Czysta woda w morzu*
  - ✓ *Bogata i zdrowa dzika fauna i flora*
- Projekty realizowane były w ramach Osi Priorytetowej 4 Środowisko i zasoby.

W wyniku realizacji projektów uzyskano następujące efekty rzeczowe, m.in.:

- wybudowano 109,04 km kanalizacji sanitarnej i 4,29 km sieci wodociągowej,
- przebudowano 2 oczyszczalnie ścieków,
- przeprowadzono działania ochronne w 3 rezerwatach przyrody (ochrona bioróżnorodności),
- wsparto Leśny Bank Genów w celu ochrony bioróżnorodności, polegającej na zachowaniu zasobów genowych gatunków roślin pochodzących z najcenniejszych form ochrony przyrody regionów podgórskich.

Cel 2 Rozwój połączeń w regionie

Realizowano 140 projektów na kwotę dofinansowania ze środków UE w wysokości 381 381 285,16 euro (1 641 007 393,80 zł), w zakresie obszarów:

- ✓ *Dobre warunki transportowe*

⁴ *do przeliczeń zastosowano kurs EBC z dn. 28.12.2018 r., tj. 1 euro = 4,3028 zł.

Projekty realizowane były w ramach Osi Priorytetowej 3 Gospodarka niskoemisyjna, Osi 5 Transport, Osi 6 Infrastruktura społeczna (rewitalizacja obszarów w zakresie tworzenia lokalnej sieci drogowej).

✓ **Wiarygodne rynki energii**

Projekty realizowane były w ramach Osi Priorytetowej 3 Gospodarka niskoemisyjna.

W wyniku realizacji projektów uzyskano następujące efekty rzeczowe, m.in.:

- przebudowano 38,74 km dróg i zmodernizowano 6,14 km linii kolejowych,
- wybudowano 15 parkingów Park&Ride i 4 zintegrowane węzły przesiadkowe,
- zakupiono 11 jednostek taboru kolejowego oraz 68 jednostek taboru pasażerskiego dla komunikacji miejskiej,
- wybudowano i zmodernizowano 50,87 km sieci elektroenergetycznych, umożliwiającą przesył energii z OZE,
- wybudowano 137 obiektów wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE, produkujących 10,81 MWh/rok energii cieplnej i 117,03 MWh/rok energii elektrycznej, w ramach projektów realizowanych w zakresie budowy i instalacji odnawialnych źródeł energii.

Cel 3 Zwiększenie dobrobytu

Realizowano 2 670 projektów na kwotę dofinansowania ze środków UE w wysokości 961 375 700,15 euro (4 136 607 362,60 zł), w zakresie obszarów:

✓ **Konkurencyjność na rynku globalnym**

Projekty realizowane były w ramach Osi Priorytetowej 1 Przedsiębiorstwa i innowacje, Osi 3 Gospodarka niskoemisyjna oraz Osi 4 Środowisko i zasoby.

✓ **Jednolity rynek**

Projekty realizowane były w ramach Osi Priorytetowej 1 Przedsiębiorstwa i innowacje, Osi 6 Infrastruktura społeczna oraz Osi 7 Infrastruktura edukacyjna.

✓ **Zmiana klimatu**

Projekty realizowane w ramach Osi Priorytetowej 3 Gospodarka niskoemisyjna oraz Osi 4 Środowisko i zasoby.

✓ **Strategia „Europa 2020”**

Projekty realizowane były w ramach Osi Priorytetowej 1 Przedsiębiorstwa i innowacje, Osi 2 Technologie informacyjno-komunikacyjne oraz Osi 8 Rynek pracy, Osi 9 Włączenie społeczne i Osi 10 Edukacja.

W wyniku realizacji projektów uzyskano następujące efekty rzeczowe, m.in.:

- usługami rozwojowymi objęto 1 664 mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw,
- utworzono 6 590 miejsc pracy dzięki wsparciu skierowanego na podjęcie działalności gospodarczej,
- 15 242 osoby o niskich kwalifikacjach uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje,
- zmodernizowano energetycznie 155 budynków o powierzchni użytkowej 213 462,27 m² i 55 źródeł ciepła,
- wybudowano 72 obiekty wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE, które produkują 1 041,11 MWh/rok energii cieplnej i 264,84 MWh/rok energii elektrycznej, w ramach projektów realizowanych w zakresie termomodernizacji, w tym głębokiej termomodernizacji oraz realizacji projektów demonstracyjnych,
- zmniejszono roczne zużycie energii pierwotnej w budynkach publicznych o 4 130 638,68 kWh/rok oraz energii końcowej o 21 104,01 GJ/rok,
- uzyskano roczny spadek emisji gazów cieplarnianych o 3 061,14 tony równoważnika CO₂.

Województwo Kujawsko – Pomorskie (RPO WK-P)

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 zaplanowano prowadzenie działań wspierających inicjatywy realizujące SUERMB, m.in. poprzez organizowanie konkursów ukierunkowanych na tego rodzaju projekty, ich dodatkowe punktowanie w trakcie przeprowadzanej oceny w oparciu o zatwierdzone przez Komitet Monitorujący RPO WK-P 2014-2020 kryteria wyboru projektów, preferujące inicjatywy związane z SUERMB. We wnioskach o dofinansowanie projektów składanych w ramach RPO WK-P istnieje możliwość wskazania komplementarności z dokumentami strategicznymi, w tym ze Strategią UE dla regionu Morza Bałtyckiego.

Ponadto, dla dwóch priorytetów inwestycyjnych Komitet Monitorujący RPO WK-P na lata 2014-2020 przyjął kryteria dedykowane bezpośrednio powiązaniu zaplanowanych do realizacji działań ze Strategią.

W działaniu 4.4 Ochrona i rozwój zasobów kultury dla priorytetu inwestycyjnego: 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturalnego, w schemacie: imprezy kulturalne – edycja 2018 – tryb pozakonkursowy, przyjęto następujące kryteria:

1. Projekt jest zgodny z typami projektów przewidzianymi do wsparcia w ramach działania/poddziałania (ocenie podlega, czy projekt dotyczy organizacji imprez kulturalnych, które wykazują znaczny wpływ na gospodarkę regionalną i znaczny wkład w osiągnięcie celów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w ramach Obszaru priorytetowego Kultura);
2. Wkład w realizację celów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego (ocenie podlega, czy w danej imprezie kulturalnej odbędą się wydarzenia prezentujące sztukę z przynajmniej trzech krajów z Basenu Morza Bałtyckiego, które będą prezentowane przez artystów pochodzących z tych krajów).

Natomiast w działaniu 4.5 Ochrona przyrody dla priorytetu inwestycyjnego: 6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę, w schemacie: przedsięwzięcia w zakresie zwiększenia ochrony przyrody w regionie poza obszarami ZIT i OSI, przyjęto kryterium przyznające dodatkowe punkty projektom dotyczącym ochrony/restytucji siedlisk lub gatunków lub zwalczania gatunków inwazyjnych obcych, które w tym zakresie przyczynią się do realizacji celów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w zakresie bogatej i zdrowej przyrody.

Województwo Lubuskie (RPO-L2020)

Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020 uwzględnia założenia i cele ogólne Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego (SUERMB). Jednak ze względu na charakter i położenie województwa lubuskiego, wdrażanie RPO-L2020 realizuje założenia SUERMB w sposób pośredni, w szczególności w zakresie ochrony środowiska, wsparcia przedsiębiorczości i wzmocnienia innowacyjności gospodarki, co jest związane z realizacją celu trzeciego Strategii. Działania podejmowane w celu ochrony środowiska realizowane są poprzez zapewnienie funkcjonowania podstawowej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz uporządkowanie gospodarki odpadami. Identyfikacja projektów wspierających powyższe strategie odbywa się poprzez ich dodatkowe punktowanie w procesie oceny, zgodnie z zapisami RPO-L2020.

Województwo Łódzkie (RPO WŁ)

W ramach RPO WŁ w sposób pośredni realizowane są wszystkie trzy cele Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (EUSBSR).

Największe wsparcie skierowane jest w ramach Celu 3: Zwiększenie dobrobytu. W/w cel obejmuje działania w sferę B+R, zwłaszcza regionalne inteligentne specjalizacje, transfer technologii i innowacji, rozwój przedsiębiorczości, a także budowanie kapitału ludzkiego i społecznego oraz wsparcie rynku pracy. Realizują

go w ramach RPO WŁ następujące OP: I: Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy, II: Innowacyjna gospodarka, VI: Rewitalizacja i potencjał endogeniczny, VII: Infrastruktura dla usług społecznych oraz wszystkie 4 OP w ramach EFS. Do końca 2018 r. wartość podpisanych umów (dofinansowanie UE) wykazujących powiązanie z 3 celem EUSBSR wynosiła 884 455 843,90 €.

Cel 2: Rozwój połączeń w regionie realizowany jest poprzez projekty dotyczące wspierania rozwoju systemów transportowych (OP III Transport) oraz inwestycje w zakresie gospodarki niskoemisyjnej (OP IV: Gospodarka niskoemisyjna). Wartość podpisanych umów (dofinansowanie UE) dla projektów wpisujących się w w/w cel na koniec okresu sprawozdawczego wynosiła 389 189 086,31 €.

Cel 1: Ocalenie morza znajduje odzwierciedlenie w ramach OP V: Ochrona środowiska, gdzie interwencja ukierunkowana jest m.in. na wsparcie projektów dotyczących gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami. W ramach w/w celu podpisano umowy na kwotę (dofinansowanie UE) 55 348 142,94 €.

Reasumując, wg stanu na 31.12.2018 r. w RPO WŁ w ramach EFRR na projekty wpisujących się w SUERMB zakontraktowano kwotę (dofinansowanie UE) 1 011 464 063,02 €, natomiast w ramach EFS 298 060 902,04 €.

Z perspektywy RPO WŁ 2014-2020 kluczowe znaczenie ma Cel 3 o charakterze ekonomicznym, stąd skoncentrowano się na jego realizacji w przeprowadzonej ewaluacji średniookresowej. Jak wynika z badania, 8 spośród 12 wskaźników monitorowania postępu realizacji SUERMB – cel 3 *Zwiększenie dobrobytu* jest w ogóle możliwe do przeanalizowania w ramach Programu (po dwa wskaźniki dotyczą zatrudnienia, działalności B+R, PKB i wydajności pracy). Dla tych wskaźników zaprognozowano realizację w 2018, 2020 i 2023 roku i porównano z celami SUERMB. Jak wynika z przeprowadzonej analizy, dzięki interwencji w ramach RPO WŁ 2014-2020 5 celów, w tym z zakresu zatrudnienia i wydajności pracy, zostanie w pełni osiągniętych do roku 2023. Jedynie w zakresie działalności B+R polskie regiony – w tym, województwo łódzkie – cechuje bardzo wyraźna luka względem innych regionów Morza Bałtyckiego, stąd nie zostanie on osiągnięty. Także w przypadku celu *Zwiększenie do 2020 r. średniego wzrostu PKB w regionie państw Morza Bałtyckiego* względem wartości referencyjnej prognozuje się, że z uwagi na coraz mniejszą lukę rozwojową oraz nadchodzące spowolnienie, po 2018 roku dynamika PKB województwa – i całego RMB – znajdzie się poniżej wartości referencyjnej.

Województwo Małopolskie 2014-2020 (RPO WM)

We wszystkich osiach priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego występują obszary komplementarności z celami ogólnymi SUERMB. Wyjątkami są 2. oś priorytetowa Cyfrowa Małopolska oraz oś 13. Pomoc Techniczna. W 2018 roku podpisano 823 umowy o dofinansowanie w ramach kategorii objętych interwencjami potencjalnie wpisującymi się w cele SUERMB na wartość ogółem 4 842 611 188,14 zł, w tym środki UE 3 154 345 555,53 zł.

W ramach osi priorytetowej 6 - Dziedzictwo Regionalne (Poddziałanie 6.1.2) wspierane są przedsięwzięcia bezpośrednio realizujące SUERMB (projekty w ramach których podpisywane są umowy o dofinansowanie). Dzięki temu dofinansowaniu realizowano w ubiegłych latach (2014-2018) projekty wspierające wydarzenia kulturalne, artystyczne i interdyscyplinarne odwołujące się do dziedzictwa kulturowego obszaru Morza Bałtyckiego oraz charakteryzujące się znaczącym potencjałem wizerunkowym i artystycznym.

Województwo Mazowieckie 2014 – 2020 (RPO WM)

Pomiędzy SUERMB a RPO WM 2014-2020 występuje komplementarność, tzn. poszczególne osie priorytetowe Programu są zgodne z celami ogólnymi SUERMB, tj.: ocalenie morza, rozwój połączeń w regionie i zwiększenie dobrobytu.

Każda z osi priorytetowych RPO WM (z wyłączeniem OP XI – pomoc techniczna) ma wpływ na realizację SUERMB, co oznacza, że zdecydowana większość wsparcia w okresie sprawozdawczym przeznaczona była na wdrażanie działań zbieżnych z celami SUERMB. Wkład Programu we wdrażanie SUERMB realizowany był poprzez działania dot. większości wspieranych z UE dziedzin, m.in.: badań i rozwoju, transferu technologii i innowacji, zmian klimatycznych i ochrony środowiska naturalnego, kultury, transportu, budowania kapitału ludzkiego i społecznego oraz rynku pracy. Szczególna zbieżność z interwencjami RPO WM 2014-2020 występuje w ramach celu SUERMB „Wzrost dobrobytu”. Istnieje powiązanie wielu obszarów priorytetowych tego celu (w największym stopniu obszarów: innowacje, zdrowie, turystyka, edukacja) z ośmioma OP RPO WM 2014 -2020. Najwyższe dofinansowanie w roku 2018 ze środków UE w ramach RPO WM 2014-2020 dotyczyło następujących kategorii interwencji:

- 058- Infrastruktura na rzecz badań naukowych i innowacji (publiczna),
- 067 - Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out),
- 043 - Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor).

Województwo Podlaskie 2014-2020 (RPO WP)

Podlaskie nie jest regionem bezpośrednio przyległym do Morza Bałtyckiego, jednakże w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2020 podkreślono, że jest elementem przestrzeni bałtyckiej.

Działania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 wpływają pośrednio na realizację Strategii, w szczególności na takie jej obszary polityki jak biogospodarka, transport, energia, kultura, innowacje, zdrowie, edukacja oraz sąsiedztwo w obszarze działań horyzontalnych.

Głównymi kierunkami interwencji RPO WP 2014-2020, wpisującymi się w realizację SUERMB, jest przebudowa i modernizacja dróg (drogi regionalne lub lokalne), energia odnawialna (słoneczna), inwestycje w małych i średnich przedsiębiorstwach, dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego.

Województwo Pomorskie 2014-2020 (RPO WP)

Zgodnie z zapisami Programu, obszary bezpośredniej komplementarności pomiędzy RPO WP a SUERMB występują przede wszystkim w następujących osiach priorytetowych programu: OP 1 *Komercjalizacja wiedzy*, OP 2 *Przedsiębiorstwa*, OP 8 *Konwersja*, OP 10 *Energia* oraz OP 11 *Środowisko*.

W ramach ww. Osi wprowadzono następujące mechanizmy: a) dodatkowe punkty przy ocenie projektów dla tych, które wykażą komplementarność oraz b) możliwość organizowania dedykowanych konkursów na projekty dotyczące wsparcia SUERMB. Przy ocenie bierze się pod uwagę: realizację wskaźników SUERMB, partnerstwo w projekcie na obszarze RMB oraz czy jest to projekt flagowy SUERMB.

Według stanu na 31 grudnia 2018 r. zakontraktowano 523 projektów ogólnie wpisujących się w cele SUERMB na łączną wartość dofinansowania UE blisko 2,67 mld złotych.

Projektów, które w sposób bezpośredni realizują SUERMB (tj. tych, które w ramach oceny strategicznej otrzymały dodatkowe punkty w ramach kryterium związanego z SUERMB) zidentyfikowano łącznie 127 o wartości dofinansowania UE ponad 880 mln złotych.

Województwo Śląskie 2014-2020 (RPO WSL)

RPO WSL 2014-2020 wspiera obszary, które są spójne z Planem Działania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego i realizują wszystkie trzy jej cele.

W ramach Osi Priorytetowej V. *Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów* wspierane są przedsięwzięcia z zakresu gospodarki ściekowej oraz z zakresu gospodarki odpadami. Program przyczynia się zatem do realizacji celu pierwszego Strategii – ochrona morza.

W ramach Osi Priorytetowej IV. *Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna* oraz Osi Priorytetowej VI. *Transport* Program wspiera wzmocnienie powiązań transportowych oraz inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej i kolejowej, jak i obszaru transportu publicznego. Ponadto, wspierane są projekty z zakresu energetyki i rozwoju transportu niskoemisyjnego. Wszystkie te działania wpisują się w realizację celu drugiego Strategii – rozwój połączeń w regionie.

Ponadto, w ramach pozostałych Osi Priorytetowych RPO WSL 2014-2020 wspierane są działania w zakresie przedsiębiorczości, wzmocnienia innowacyjności gospodarki, technologii informacyjno-komunikacyjnych, promowania trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia, przedsięwzięć na rzecz włączenia społecznego, walki z ubóstwem oraz wsparcia edukacji. Działania te przyczynią się do realizacji celu trzeciego Strategii - wzrost dobrobytu.

Województwo Wielkopolskie (Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020 - WRPO)

W ramach WRPO realizowane są działania, które są spójne ze wszystkimi celami SUERMB. Wielkopolska nie jest regionem położonym bezpośrednio nad Morzem Bałtyckim, w związku z czym w ramach WRPO realizuje SUERMB w sposób pośredni. Mając na względzie takie założenie, należy stwierdzić, że w ramach zdecydowanej większości osi priorytetowych i działań WRPO 2014+ podejmowane są przedsięwzięcia, które można uznać za wspierające założenia SUERMB.

W Województwie Wielkopolskim wdrażane są także programy operacyjne INTERREG, w tym COMPETE IN, który realizuje SUERMB w ograniczonym zakresie w ramach celu *wzrost dobrobytu* poprzez współpracę m.in. z nadbałtycką szwedzką gminą Gävle na polu wzmocnienia efektywności miast i regionów we wspieraniu małych i średnich przedsiębiorstw w procesach internacjonalizacji.

Dodatkowo, przez Wielkopolskę przechodzą dwa korytarze transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T: Bałtyk-Adriatyk oraz Morze Północne-Bałtyk. W tym kontekście realizowane są projekty takie jak SubNodes, którego celem jest łączenie terenów peryferyjnych w regionach z siecią bazową TEN-T za pośrednictwem drugorzędowych węzłów transportowych, co wpisuje się w inny cel SUERMB, jakim jest *poprawa połączeń w regionie*.

Województwo Warmińsko – Mazurskie 2014- 2020 (RPO WiM)

Cele Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego, jej obszary priorytetowe oraz działania horyzontalne zostały wzięte pod uwagę na etapie definiowania celów szczegółowych i zakresu wsparcia RPO WiM. W wyniku zgodności kierunków interwencji z obszarami priorytetowymi Strategii, wszystkie osie priorytetowe Programu wpływają pośrednio na realizację Strategii.

Dofinansowanie projektów wpisujących się w cele Strategii wskazuje, że RPO WiM 2014-2020 wnosi bezpośredni wkład w jej realizację. Do końca 2018 roku blisko 64% zakontraktowanych środków UE (tj. 651 912 693 euro) przeznaczonych zostało na projekty bezpośrednio realizujące cele Strategii. Najwięcej z nich, ponad 74%, wpisuje się w cel „Zwiększenie dobrobytu” poprzez m.in.: poprawę konkurencyjności regionu Morza Bałtyckiego na rynku globalnym, przystosowanie do zmiany klimatu, zapobieganie ryzyku

oraz zarządzanie ryzykiem. Znaczna część środków, ok. 29 %, realizuje cel „Rozwój połączeń w regionie”: poprzez poprawę jakości infrastruktury transportowej, energetycznej, w regionie południowego Bałtyku. W ujęciu poszczególnych obszarów tematycznych, najwięcej środków zaangażowanych zostało w obszary: Transport (17%), Innowacje (17%), Edukacja (15%), Turystyka (13%) oraz Zdrowie (11%).

Szczególnie istotna z punktu widzenia SUERMB jest interwencja w ramach osi priorytetowej Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur, która dzięki koncentracji na inteligentnych specjalizacjach: ekonomia wody, drewno i meblarstwo oraz żywność wysokiej jakości, wspiera rozwój sektorów gospodarki o istotnym potencjale wzrostu w Regionie Morza Bałtyckiego. Do końca 2018 r. w ramach osi priorytetowej zakontraktowano 138 785 736 euro środków UE bezpośrednio realizujących cele Strategii. Stanowi to blisko 1/5 łącznego wkładu RPO WiM 2014-2020 w cele SUERMB.

Ponadto województwo warmińsko-mazurskie jako partner stowarzyszony uczestniczy w projekcie flagowym SUERMB *Interconnect* (w ramach Obszaru Tematycznego Transport, realizując cel szczegółowy 2.1. Dobre warunki transportowe), poświęconym możliwości wprowadzenia innowacyjnych rozwiązań w funkcjonowaniu publicznego transportu zbiorowego oraz rozwoju połączeń w wymiarze międzyregionalnym i transgranicznym. Projekt finansowany jest z programu współpracy transgranicznej Interreg Południowy Bałtyk 2014-2020. Kolejna inicjatywa w województwie to projekt *Umbrella* (wpisujący się w Działanie Horyzontalne Capacity oraz pośrednio w cel szczegółowy 2.3. Łączenie ludzi w regionie), mający na celu wzmacnianie możliwości współpracy transgranicznej lokalnych podmiotów w regionie Południowego Bałtyku, realizowany w ramach programu Interreg Południowy Bałtyk 2014-2020. Uczestniczy w nim kilkadziesiąt gmin regionu w ramach Stowarzyszenia Gmin RP Euroregion Bałtyk (lidera projektu). Natomiast stolica województwa - Olsztyn uczestniczy w projekcie *SUMBA*, zajmującym się zrównoważoną mobilnością miejską i dojazdową w miastach bałtyckich. Projekt pośrednio wpisuje się w Obszar Tematyczny Transport i realizowany jest w ramach programu współpracy transnarodowej Region Morza Bałtyckiego 2014-2020.

Województwo Zachodniopomorskie 2014-2020 (RPO WZ)

Spójność RPO WZ z celami SUERMB zapewniono wprowadzając mechanizm dodatkowej punktacji dla wniosków przyczyniających się do osiągnięcia celów Strategii i/lub realizacji co najmniej jednego działania określonego w Planie Działania SUERMB. Ponadto, dla Działania 3.2 „Zarządzanie ryzykiem powodziowym” oraz Działania 5.7 „Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych prowadzących do portów, monitoring dróg wodnych, w tym związany z systemami zarządzania ruchem” spełnienie kryterium wkładu w realizację celów SUERMB jest warunkiem koniecznym do przyznania dofinansowania.

5. Zaangażowanie wybranych instytucji w SUERMB

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – koordynator Obszaru Tematycznego Innowacje⁵

W ramach Obszaru Tematycznego Innowacje zakończono realizację projektu Pomoc Techniczna programu Interreg Vb BSR P2.012 „PAC INNO”, którego liderem był Sekretariat Nordyckiej Rady Ministrów, a drugim partnerem estońskie Ministerstwo Spraw Gospodarczych i Komunikacji. Celem projektu była pełna

---

⁵ Obszar koordynowany wspólnie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego RP, Bałtycki Instytut Finlandii z Tampere oraz Estońskie Ministerstwo Gospodarki i Komunikacji.

implementacja dokumentów strategicznych przyjętych w ramach poprzedniej perspektywy finansowej „PA-INNO Strategic Guide. Putting the Action Plan into Practice”⁶ oraz „PA-INNO Monitoring Guide”⁷.

Działania realizowano w ramach wcześniej zidentyfikowanych priorytetów:

- cyfryzacja;
  - umiędzynarodowienie;
  - zarządzanie talentami i przedsiębiorczość (tzw. *cross-cutting themes and innovation enablers*); oraz w oparciu o strategiczne instrumenty:
  - regionalne inteligentne specjalizacje;
  - infrastruktura innowacji i tzw. *test beds*;
  - klastry i inne struktury wsparcia innowacji.
- OT Innowacje pozostaje liderem w mapowaniu i rozwijaniu nowych obszarów dla innowacyjności w ramach SUERMB.

Najważniejszym rezultatem działań strategicznych PA-INNO były:

- Zainicjowanie realizacji kolejnego projektu Pomoc Techniczna programu Interreg Vb RMB – **PAC INNO-2 (P3.012)**. W jego ramach głównymi **obszarami zainteresowania** pozostają:
  - *BSR S-3 Ecosystem* – ekosystem rozwoju inteligentnych specjalizacji w RMB;
  - *BSR digital economy research / knowledge ecosystem* – rozwój i wspieranie ekosystemu badawczego na potrzeby jednolitego rynku cyfrowego.
  - W ramach obu obszarów zaplanowane i częściowo zrealizowane zostały dyskusje, warsztaty i seminaria, których celem jest stworzenie nowych platform współpracy w tych obszarach.
- Polski koordynator OT Innowacje zaangażowany był w przygotowanie wraz ze Szwedzkim Instytutem oraz Komisją ds. Morza Bałtyckiego (CPMR Baltic Sea Commission) programu liderkiego dot. inteligentnych specjalizacji - *BLP S3: Baltic Leadership Programme on Smart Specialisation Strategies* – w jego ramach odbyły się dwie sesje warsztatowe w Malmö i Gdańsku oraz dwie sesje online z uczestnikami.
- W ramach Dorocznego Forum SUERMB w roku 2018 w Tallinnie przygotowano dyskusję panelową pt. *Fostering entrepreneurship by managing talent density, or How do we make the BSR a region of opportunities for talents?*, z udziałem wiodących ekspertów w tematyce zarządzania talentami i promocji regionu.
- Podjęto szereg działań na rzecz wspierania współpracy z instytucjami zaangażowanymi w projekt *Baltic Science Network* oraz agendę Rady Państw Morza Bałtyckiego ds. nauki, badań i innowacji (*CBSS Science, Research and Innovation Agenda*).
- Zrealizowano też kwerendę w zakresie wspólnych interesów pomiędzy strumieniami finansowania w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego a potrzebą zacieśniania współpracy pomiędzy Polską a Norwegią w ramach SUERMB.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – współkoordynator Obszaru Tematycznego Kultura⁸

W ramach koordynacji Obszaru Tematycznego Kultura MKiDN realizowało następujące działania:

⁶ <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:957324/FULLTEXT01.pdf>

⁷ <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:957324/ATTACHMENT01.pdf>

⁸ Obszar Tematyczny Kultura koordynowany jest wspólnie przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwo Sprawiedliwości, Spraw Europejskich, Równości i Ochrony Konsumenta Landu Szlezwik Holsztyn (wcześniej: Ministerstwo Sprawiedliwości, Kultury i Spraw Europejskich Landu Szlezwik Holsztyn).

- Regularny stały kontakt z partnerami projektu, przede wszystkim z Ministerstwem Sprawiedliwości, Spraw Europejskich, Równości i Ochrony Konsumenta Landu Szlezwik Holsztyn (RFN).
- Wewnętrzne konsultacyjne spotkania robocze z zaangażowanymi partnerami, m.in. w Berlinie (30/01/2018), Gdańsku (9/03/2018) oraz Tallinnie (4/06/2018). Spotkania miały na celu dyskusję nt. koordynacji bieżących działań, m.in. organizacja wydarzeń, przygotowanie raportów.
- W 2018 roku miały miejsce dwa spotkania Grupy Sterującej Obszaru Tematycznego Kultura (*PA Culture Steering Group meeting*) w Gdańsku oraz Tallinnie (4/06/2018) poszerzone o udział zainteresowanych organizacji międzynarodowych (*Senior Official Group for Culture of Council of the Baltic Sea States, Northern Dimension Partnership on Culture, Ars Baltica*).
- Aktywny udział w warsztatach *capacity building* dla koordynatorów Obszaru Tematycznego (EUSBSR SUPPORT), organizowanych przez *Norden Association* i *Swedish Institute*. Tematem warsztatów były dostosowanie finansowania, proces projektowania, monitorowanie i ocena Planu Działania SUERMB oraz Agenda 2030 w strategiach makroregionalnych.
- Warsztat „7th PA Culture Project Development Workshop” w Gdańsku mający na celu zwiększenie widoczności OT Kultura wśród interesariuszy, jak też promocję dziedzictwa kulturowego i różnych aspektów jego cyfryzacji. Jednym z głównych punktów warsztatów była wizyta studyjna w Centrum św. Jana w Gdańsku, która umożliwiła zapoznanie się z funkcjonowaniem kościoła, który jest obecnie ośrodkiem kultury poświęconym wystawom, muzyce oraz sztukom wizualnym.
- Warsztaty „8th PA Culture Project Development Workshop” w Rendsburgu (RFN). Głównym rezultatem warsztatów była aplikacja złożona w programie współpracy Instytutu Szwedzkiego w zakresie finansowania inwestycji małych organizacji.
Celami projektu jest nominacja „Miast Kultury Morza Bałtyckiego” oraz budowa tożsamości regionalnej nad Bałtykiem.
- Seminarium „*Sharing Heritage Through Digitalisation: The added value of Virtual Reality for BSR Cultural Heritage*” organizowane podczas Dorocznego Forum SUERMB w Tallinnie. Seminarium miało na celu zaprezentowanie dziedzictwa kulturowego regionu Morza Bałtyckiego i nowych technologii cyfrowych, wzmocnienie tożsamości kulturowej regionu i stworzenie skutecznych ram współpracy kulturalnej regionu Morza Bałtyckiego.
- Koordynatorzy Obszaru Tematycznego Kultura kontynuowali również konsultacje dotyczące zrealizowania we współpracy z Instytutem Szwedzkim *Baltic Leadership Programme* dla klastrów kultury i sektorów kreatywnych.

Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej - współkoordynator Obszaru Tematycznego Biogeny⁹

Z dniem 9 stycznia 2018 roku zagadnienia związane z ochroną wód zostały przekazane w kompetencje resortu gospodarki wodnej. W związku z tym koordynacja OT Biogeny od marca 2018 roku była realizowana w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej przez Departament Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej.

W 2018 roku OT Biogeny realizował cele SUERMB m.in. poprzez działania mające na celu identyfikację, selekcję i zapewnienie wsparcia projektom flagowym, bieżącym i potencjalnym, a także innym projektom, których cele wpisują się w zadania tego obszaru, tj. przyczyniają się do ograniczenia zrzutów substancji biogennych do Morza Bałtyckiego i łagodzenia tym samym problemu eutrofizacji.

⁹ Obszar Tematyczny koordynowany jest przez Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (Departament Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej) wspólnie z Ministerstwem Środowiska Finlandii.

Według stanu na koniec 2018 r., w ramach OT Biogeny jest 11 projektów flagowych – 4 zakończone i 7 bieżących. Dwa spośród nich skorzystały z listu wsparcia OT Biogeny w procesie ubiegania się o finansowanie projektu, a jednemu udało się pozyskać finansowanie z programów finansowych (DESIRE).

Podczas 9. Dorocznego Forum SUERMB w Tallinnie w czerwcu 2018 r. koordynatorzy OT Biogeny wraz z HELCOM zorganizowali seminarium tematyczne „Dragons’ Den! Pitching ideas for a Clean Baltic Sea”.

W listopadzie 2018 r. koordynatorzy OT Biogeny wraz z HELCOM zorganizowali w Falentach warsztaty dotyczące wypracowania regionalnej strategii recyklingu biogenów.

Ponadto Departament Gospodarki Morskiej MGMIŻŚ pełni rolę Punktu Kontaktowego dla Obszaru tematycznego SUERMB: Bezpieczeństwo (PA Safe) oraz Czysta Żegluga (PA Ship). W związku z tym MGMIŻŚ jest zaangażowane w prace Komitetów Sterujących PA Safe i PA Ship koordynowanych przez Duńską Administrację Morską (DMA) i Fińską Agencję Bezpieczeństwa Transportu (Trafi).

W 2018 r. odbyły dwa posiedzenia Komitetu Sterującego dla Obszaru Politycznego Czysta Żegluga (PA Ship), tj. w dniu 2 maja 2018 r. w Kopenhadze (Dania) oraz w dniach 27-28 listopada 2018 r. w Helsinkach (Finlandia). Głównym tematem spotkań była planowana rewizja Planu Działania SUERMB oraz związana z tym dyskusja na temat zasadności istnienia poszczególnych obszarów tematycznych SUERMB. Komitet Sterujący PA Ship podczas spotkania w formie warsztatów wypracował propozycje zmian w rozdziale dotyczącym czystej żeglugi.

W trakcie dyskusji z udziałem koordynatorów, jak i członków Komitetu Sterującego PA Ship ustalono, że obszar ten nadal powinien funkcjonować w ramach SUERMB. Ponadto dyskutowano na temat możliwego rozszerzenia prac grupy o przedstawicieli państw spoza UE - Norwegii i Rosji, priorytetów poszczególnych państw w zakresie PA Ship oraz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju w ramach Agendy 2030 ONZ (tzw. SDG). W ramach spotkań przedstawiono podejmowane działania koordynatorów w ramach SUERMB, postępy w realizacji poszczególnych projektów flagowych, jak również informacje na temat planowanych nowych projektów.

Natomiast 18. i 19. posiedzenie Komitetu Sterującego dla Obszaru Politycznego Bezpieczeństwo odbyły się w dniu 6 czerwca 2018 r. w Tallinnie oraz w dniach 6-7 listopada 2018 r. w Kopenhadze. Spotkania również miały na celu omówienie założeń planowanej rewizji Planu Działania SUERMB.

Monitorowanie i realizacja współpracy bałtyckiej w zakresie Komitetu Sterującego Obszaru Politycznego PA Safe stanowi ważny punkt realizacji polityki morskiej oraz pozwala na uzyskiwanie informacji o kierunkach rozwoju SUERMB, jak również o bieżących pracach w jej zakresie w państwach regionu. Wszystkie państwa regionu wyraziły opinię o konieczności dalszego funkcjonowania PA Safe. Ponadto podczas spotkań omówiono propozycję rozszerzenia grupy o przedstawicieli Norwegii i Rosji, priorytety poszczególnych państw w zakresie PA Safe oraz Cele Zrównoważonego Rozwoju - SDGs. W ramach spotkań przedstawiono podejmowane działania koordynatorów w ramach SUERMB, postępy w realizacji poszczególnych projektów flagowych, jak również informacje na temat planowanych nowych projektów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Obszar przeciwdziałania handlowi ludźmi

W latach 2017-2018 Polska uczestniczyła w pracach Rady Państw Morza Bałtyckiego na forum Grupy Zadaniowej ds. Handlu Ludźmi (CBSS Task Force against Trafficking in Human Beings). Przeciwdziałanie handlowi ludźmi jest jednym z priorytetów Rady Państw Morza Bałtyckiego i dlatego w celu wzmocnienia współpracy Państw Członkowskich i wzmocnienia działań na rzecz poprawy ochrony i

wsparcia ofiar oraz rozwijania środków legislacyjnych utworzono ww. grupę zadaniową. Przedstawiciel MSWiA bierze udział w spotkaniach odbywających się min. trzy razy w roku.

Ponadto, w 2018 r. Polska wsparła inicjatywę Rady Państw Morza Bałtyckiego przyłączając się do projektu pn. „Wprowadzenie zharmonizowanych ram operacyjnych w regionie Morza Bałtyckiego”. Jego celem jest wzmocnienie i rozszerzenie sieci współpracy w zakresie zwalczania handlu ludźmi poprzez nawiązanie bezpośrednich kontaktów z głównymi krajami pochodzenia ofiar handlu ludźmi - Bułgarią, Rumunią i Ukrainą. Zostanie opracowany również ponadnarodowy system opieki nad ofiarami dla profesjonalistów pracujących w regionie Morza Bałtyckiego i poza nim, aby zapewnić odpowiednie narzędzia, które umożliwią skuteczną pomoc ofiarom. W ramach projektu opracowany zostanie podręcznik i glosariusz dla dziennikarzy, celem większego wyeksponowania kwestii handlu ludźmi. Projekt jest finansowany przez szwedzkie Ministerstwo Spraw Społecznych i Instytut Szwedzki (SI).

Działania na forum Współpracy Służb Granicznych Państw Regionu Morza Bałtyckiego (BSRBCC) oraz Grupy Zadaniowej ds. Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej w Regionie Morza Bałtyckiego

- współpraca służb granicznych

Straż Graniczna angażowała się w działania BSRBCC, w ramach którego realizowana była m.in. bieżąca wymiana informacji na szczeblu operacyjnym, wspólna operacja w zakresie ochrony granic morskich i nadzoru nad obszarami morskimi (wybrane funkcje straży przybrzeżnej), współpraca w zakresie analizy ryzyka w regionie, a także wspólne szkolenia i wymiana doświadczeń na poziomie eksperckim.

Straż Graniczna uczestniczyła również w spotkaniach Grupy Zadaniowej Państw Morza Bałtyckiego ds. Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej (Baltic Sea Task Force - BSTF), W trakcie posiedzeń BSTF polskiej delegacji przewodniczył krajowy koordynator ds. grupy powołany w ramach BMWP KGP, a przedstawiciel ZOŚ KGSG reprezentował RP w zakresie problematyki dot. nielegalnej migracji. W skład delegacji wchodził również przedstawiciel Służby Celnej.

- współpraca policyjna

W roku 2018, podobnie jak w latach ubiegłych, polska Policja koncentrowała się na działaniach prowadzonych w ramach BSTF. W szczególności dotyczyło to współpracy w zakresie zwalczania przestępczości narkotykowej, przemytu Nowych Substancji Psychoaktywnych oraz prekursorów do produkcji narkotyków. Przeprowadzone zostały ćwiczenia w zakresie przygotowania i przeprowadzenia operacji specjalnej – przesyłki niejawnie nadzorowanej, koordynowane przez Policję Kryminalną Łotwy. W trakcie posiedzeń Komitetu Operacyjnego Grupy omawiano również problematykę współpracy regionalnej w zwalczaniu mobilnych grup przestępczych dokonujących przestępstw przeciwko mieniu.

Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej

Przedstawiciel MRPiPS w ramach pełnienia funkcji punktu kontaktowego (Focal Point) dla Obszaru Tematycznego Edukacja brał udział w wizycie studyjnej w Gävle (Szwecja) dotyczącej zapobieganiu zbyt wczesnej rezygnacji z nauki, a także współpracy na rzecz osób nieuczących się, niepracujących i nieszkolących się (NEETs) oraz rozwiązań na rzecz doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Ponadto uczestniczył w konferencji w Rostocku (Niemcy) nt. integracji nowoprzybyłych uchodźców oraz wizycie studyjnej w Sztokholmie w ramach projektu flagowego „School to Work”.

Ponadto podejmowano bieżące działania na rzecz zwiększenia zaangażowania polskich podmiotów w OT Edukacja.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W 2018 r. (czerwiec) Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podpisał list intencyjny ws. współpracy w ramach Sieci Morza Bałtyckiego – EFRROW (SMB-EFRROW). Odkonano się także spotkanie tej sieci w Tallinnie, w którym uczestniczył przedstawiciel resortu (Centrum Doradztwa Rolniczego, Oddział Warszawa).

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystawiło list popierający dla projektu „Duże rzeki dla Bałtyku – wzmacnianie zarządzania zasobami wodnymi czterech zlewni rzecznych w celu ochrony Bałtyku (Big Rivers 4 Baltic)” i wniosku o jego dofinansowanie z Programu Interreg Baltic Sea Region 2014-2020.

Ministerstwo Sportu i Turystyki

Przedstawiciele Ministerstwa Sportu i Turystyki wzięli udział w posiedzeniu Komitetu Sterującego przy Koordynatorze Obszaru Tematycznego Turystyka SUERMB w dniu 13 listopada 2018 r. obok przedstawicieli administracji rządowej z Niemiec, Litwy, Łotwy i Finlandii. Podczas spotkania omówiono propozycje wspólnych działań na rzecz poprawy konkurencyjności regionu.

Przedstawiciele Ministerstwa Sportu i Turystyki wzięli również aktywny udział w 9. Dorocznym Forum Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego w Tallinnie (czerwiec 2019 r.) oraz 11. Forum Turystycznym Państw Bałtyckich w Rydze (13-15 listopada 2018 r.).

W 2018 r. ramach projektu Baltic Sea Tourism Center, Uniwersytet w Stralsundzie (Niemcy) podjął działania na rzecz opracowania raportu o przemyśle turystycznym w regionie Morza Bałtyckiego. Polska przygotowała zestaw informacji statystycznych, analiz i prognoz dotyczących przyszłości rozwoju turystyki dotyczących polskiej części regionu. Informacje te stały się integralną częścią raportu, który został przekazany uczestnikom 9. Forum Turystycznego Państw Bałtyckich w Rydze.

Ponadto przedstawiciel MSiT brał udział w pracach:

- 1) Grupy Konsultacyjnej ds. Projektów Programu Interreg Bałtyk Południowy, której celem jest wspieranie projektów aplikujących o środki unijne, w których partnerami wiodącymi lub współpracującymi są polskie organizacje lub instytucje.
- 2) Komitetu Konsultacyjnego do spraw Projektów Transnarodowych i Międzyregionalnych programów Interreg Europa Środkowa, Programu Interreg Bałtyk i Programu Interreg Europa, na którym dyskutowano możliwości popierania projektów realizowanych z udziałem polskich podmiotów na Komitecie Monitorującym do spraw Projektów Transnarodowych i Międzyregionalnych.

Ponadto podejmowano bieżące działania na rzecz zwiększenia zaangażowania polskich podmiotów w OT Turystyka.

Ministerstwo Energii

Ważnym wymiarem Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego jest rozwój współpracy w zakresie polityki energetycznej. Jej zasadniczym celem jest rozwój energetycznego rynku wewnętrznego w ramach budowy unii energetycznej i wzmocnienie regionalnego bezpieczeństwa energetycznego.

Sektor elektroenergetyczny

Realizacja PA Energy (*Policy Area Energy*) odbywa się bezpośrednio w ramach realizacji Planu Działania BEMIP (*Baltic Energy Market Interconnection Plan*) z 2015 roku (*BEMIP Action Plan*)¹⁰.

---

¹⁰ W 2019 r. KE zainicjowała proces aktualizacji aktualnie obowiązującego *BEMIP Action Plan* z 2015 roku.

W 2018 r. ME prowadziło aktywną współpracę w zakresie inicjatywy BEMIP¹¹ w ramach grupy wysokiego szczebla BEMIP (HLG BEMIP), jak i szeregu spotkań technicznych BEMIP ws. **procesu synchronizacji systemów elektroenergetycznych państw bałtyckich z systemem Europy kontynentalnej**.

W 2018 r. dzięki aktywnej współpracy z BEMIP mogły zostać wypracowane kluczowe dla tego procesu decyzje:

- **28.06.2018 r.** zawarto porozumienie premierów: Polski, Łotwy, Estonii, prezydent Litwy oraz Przewodniczącego Komisji Europejskiej¹²;
- **14.09.2018 r.** na posiedzeniu HLG BEMIP podjęto decyzję o sposobie synchronizacji systemów elektroenergetycznych państw bałtyckich z systemem Europy kontynentalnej;
- **21.09.2018 r.** nastąpiło formalne zgłoszenie wniosku o rozszerzenie obszaru synchronicznego Europy kontynentalnej przez polskiego Operatora Systemu Przesyłowego do ENTSO-E, co w praktyce oznaczało rozpoczęcie procesu synchronizacji;
- **21.12.2018 r.** podpisano wstępne porozumienie pomiędzy PSE S.A. i Litgrid ws. projektu budowy podmorskiego kabla prądu stałego HVDC HARMONY Link.

Jednocześnie, od października 2018 r. toczy się proces identyfikacji i wyboru projektów na IV listę projektów wspólnego zainteresowania (*Projects of Common Interest*; PCI). Efektem tego procesu będzie przyjęcie przez Komisję Europejską IV listy PCI, co jest przewidziane na październik 2019 r. Do połowy listopada 2018 r. promotorzy projektów mogli zgłaszać propozycje projektów na nową listę PCI. W ramach *BEMIP in electricity* PSE S.A. zgłosiło znajdujący się na III liście projekt budowy linii Stanisławów-Ostrołęka, a także po raz pierwszy nowe inwestycje służące realizacji projektu synchronizacyjnego *Baltics synchro with CE*, wśród których znajduje się budowa nowego połączenia stałoprądowego pomiędzy Polską a Litwą pn. HARMONY Link.

Sektor gazu ziemnego

W sektorze gazu ziemnego kontynuowano prace na rzecz realizacji kluczowych projektów infrastrukturalnych, których uruchomienie przyniesie wymierne korzyści na rzecz rozwoju rynków energii oraz zrównoważonego rozwoju w regionie państw Morza Bałtyckiego.

Region Morza Bałtyckiego zajmuje szczególnie ważną pozycję w kształtowaniu polityki energetycznej Polski. Strategia Polski w sektorze gazu ziemnego przewiduje realizację koncepcji Bramy Północnej, w skład której wchodzi budowa połączenia Baltic Pipe umożliwiającego dostawy do Polski gazu z Norweskiego Szelfu Kontynentalnego oraz rozbudowa istniejącego terminalu LNG w Świnoujściu, w tym uruchomienie nowych funkcjonalności wspierających wykorzystanie LNG jako paliwa w transporcie morskim i lądowym. Ponadto kontynuowane są prace na rzecz realizacji połączenia gazowego Polska-Litwa, które umożliwi krajom bałtyckim integrację z rynkami gazu UE. Nowym planowanym projektem umożliwiającym rozwój rynku gazu w regionie jest natomiast budowa pływającego terminala regazyfikacyjnego w rejonie Zatoki Gdańskiej (ang. FSRU – Floating Storage and Regasification Unit).

Realizowane w Polsce inwestycje umożliwią zwiększenie wykorzystania gazu w Polsce jako niskoemisyjnego paliwa wspierającego transformację energetyczną na rzecz zrównoważonego rozwoju, umożliwiając stopniowe zastępowanie węgla w polskim bilansie paliwowo-energetycznym gazem ziemnym, z korzyścią

---

¹¹ Estonia, Łotwa, Litwa, Polska, Dania, Finlandia, Szwecja, Niemcy, Norwegia (jako obserwator).

¹² Szefowie państw i rządów Polski, Litwy, Łotwy, Estonii oraz Przewodniczący Komisji Europejskiej 28 czerwca 2018 r. podpisali porozumienie ws. synchronizacji systemów państw bałtyckich z systemem elektroenergetycznym Europy kontynentalnej w formie politycznej mapy drogowej (*Political Road Map*). Porozumienie było zwieńczeniem kilkuletnich prac i negocjacji Polski i trzech państw bałtyckich – Litwy, Łotwy, Estonii, przy wsparciu Komisji Europejskiej i operatorów systemów przesyłowych czterech zaangażowanych państw.

dla obniżenia emisyjności dwutlenku węgla oraz szkodliwych pyłów, będących jedną z głównych przyczyn złej jakości powietrza w Polsce.

W kontekście transgranicznym, polskie inwestycje w sektorze gazu przyczynią się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego, konkurencyjności, integracji rynków oraz zrównoważonego rozwoju w regionie państw Morza Bałtyckiego.

OZE na Morzu Bałtyckim (offshore)

Obszar OZE stanowi istotny i perspektywiczny komponent współpracy Polski z państwami regionu Morza Bałtyckiego. ME przedstawiło w listopadzie 2018 r. do konsultacji projekt „Polityki energetycznej Polski do 2040 roku”. Dokument ten wyznacza kierunki i działania prowadzące do transformacji energetycznej w kierunku mniej emisyjnym w sposób ewolucyjny, zrównoważony gospodarczo i odpowiedzialny społecznie. Przewiduje się, że tempo rozwoju źródeł odnawialnych przybierze na sile zwłaszcza po 2025 r., kiedy rozwój technologiczny prawdopodobnie umożliwi bezpieczny przyrost OZE w systemie energetycznym oraz bez zbytniego obciążenia finansowego gospodarki. Dużą rolę odegrają tu m.in. moce wiatrowe na morzu.

Do 2040 r. na morzu może być zainstalowanych nawet 10 GW mocy wiatrowych, co przełoży się na produkcję ok. 41 TWh (współczynnik wykorzystania mocy może przekroczyć 45% w 2040 r.)

Obecnie w ME trwają prace koncepcyjne nad założeniami prawnymi dla rozwoju morskiej energetyki wiatrowej. Zmiana regulacji w obszarze przepisów prawa energetycznego powinna wprowadzać nowe rozwiązania systemowe z obszaru funkcjonowania inwestycji OZE na Bałtyku i pozwalające na rozwój w Polsce sektora morskiej energetyki wiatrowej.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych (w zakresie udziału w pracach Działania Horyzontalnego Sąsiedzi)

Po nielegalnej aneksji Półwyspu Krymskiego w 2014 r. oraz okupacji Donbasu, Federacja Rosyjska została objęta sankcjami przez Unię Europejską oraz szereg innych państw. Sankcje te oraz rosnące zaniepokojenie wielu państw unijnych utrzymującą się agresywną polityką Moskwy wobec Ukrainy i innych państw, sprawiają, że dialog polityczny Unia-Rosja jest znacznie ograniczony.

Wedle pięciu wytycznych, które definiują politykę UE w odniesieniu do Rosji, selektywne zaangażowanie jest możliwe tylko w kwestiach leżących w bezpośrednim interesie UE. Mając na uwadze kluczowe położenie Morza Bałtyckiego, Polska wyraża otwartość na selektywną współpracę w zakresie ochrony środowiska i wymiany międzyludzkiej. Polska popiera również programy współpracy horyzontalnej, jeśli nie kolidują one z programem współpracy transgranicznej Polska-Rosja.

Instytut Morski w Gdańsku

Misją Instytutu jest dbałość o zachowanie wartości morza i zrównoważony rozwój polskiej gospodarki morskiej. Instytut Morski jest jednostką naukowo-badawczą podległą MGMIŻŚ, aktywnie realizującą projekty wpisujące się w obszary SUERMB, z których wiele ma status projektów flagowych.

Instytut Morski w Gdańsku jest współzałożycielem i współkoordynatorem projektu flagowego w ramach Obszaru Tematycznego Innowacje „Sieć współpracy na rzecz innowacyjnego i zrównoważonego wykorzystywania zasobów morskich Bałtyku, w tym niebieskiego/zielonego wzrostu i biogospodarki SUBMARINER EZIE”. Celem Sieci są wspólne działania na rzecz poprawy bałtyckiego środowiska i gospodarki morskiej poprzez innowacyjne podejście do zrównoważonego wykorzystania zasobów morskich i środowiskowych.

Wśród obszarów zainteresowania Sieci znajdują się:

- tzw. „niebieskie” inteligentne specjalizacje – identyfikacja i tworzenie *know-how* w zakresie realizacji niebieskich strategii B+R+I, w tym narzędzi z zakresu *policy-mix* oraz tworzenie

transnarodowych synergii i wartości dodanej współpracy; w tym obszarze Sieć realizuje (z udziałem Instytutu) projekt Smart Blue Regions.

- Niebieska biotechnologia (biogospodarka) – efektywne i skuteczne wykorzystywanie potencjału nauki w zakresie niebieskiej biotechnologii w regionie Morza Bałtyckiego (wspieranie tworzenia krajowych strategii biogospodarki; tworzenie panbałtyckiej agendy badań nad biogospodarką oraz identyfikacja i testowanie bałtyckich mikroorganizmów, w tym poprzez utworzenie centrum badań regionu); w tym obszarze Sieć realizuje następujące projekty: Baltic Blue Growth, MUSES, InnoAquaTech – wszystkie z udziałem Instytutu Morskiego w Gdańsku.
- Wizerunek sektora – tworzenie pozytywnego wizerunku dla produktów i usług z wykorzystaniem zasobów morskich, poprzez realizację kampanii społecznych; badań marketingowych dot. potencjalnych produktów pochodzenia morskiego oraz kreowanie wspólnej bałtyckiej marki dla tego typu działań.

Ponadto Instytut Morski w Gdańsku realizował w 2018r. następujące projekty, które przyczyniają się do realizacji celów SUERMB:

DAIMON ("kontynuacja" CHEMSEA"), Baltic LINEs, Baltic Blue Growth, GREEN CRUISE PORTS, RETROUT (IBSR); INCONE60, SEAPLANSPACE (South Baltic Programme); BaltSpace, SHEBA, SEAMOUNT (BONUS).

Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk

Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk (IO PAN) prowadzi badania podstawowe procesów w środowisku morskim. Szereg badań statutowych, jak i projektów naukowych realizowanych jest w obszarze Morza Bałtyckiego. Działania te, choć przede wszystkim motywowane problemami naukowymi, są zgodne z głównymi celami Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego związanymi z ochroną środowiska, adaptacją do zmian klimatu oraz są źródłem wiedzy wspomagającej skuteczne i efektywne zarządzanie regionem.

W 2018 IO PAN realizowano następujące działania wpisujące się w program Strategii w zakresie „Save the Sea”:

- projekt DAIMON: Decision Aid for Marine Munitions - INTERREG Baltic Sea Region - wsparcie merytoryczne dla podejmowania decyzji w zakresie zatopionej amunicji;
- Projekt Land-Sea-Act Land-sea interactions advancing Blue Growth in Baltic Sea coastal areas, INTERREG Baltic Sea Region. Procesy oddziaływania morze-ląd o znaczeniu dla „niebieskiego rozwoju” obszarów nadmorskich Morza Bałtyckiego;
- Utrzymanie i rozwój Systemu SatBałtyk, uruchomionego w ramach projektu POIG.01.01.02-22-011/09: *Satelitarna kontrola środowiska Morza Bałtyckiego*. System umożliwia sprawne i systematyczne monitorowanie stanu i prognozowanie zmian środowiska Bałtyku wraz z jego strefą brzegową.

W ramach realizowanych statutowych prac naukowych prowadzono badania procesów w Morzu Bałtyckim w zakresie fizyki, biologii, chemii i biochemii morza, zwracając szczególną uwagę na zjawiska mogące być efektem obserwowanych zmian klimatycznych. Wyniki tych prac przedstawiono w kilkudziesięciu publikacjach w czasopiśmie o globalnym zasięgu.

Województwo Zachodniopomorskie

Aby efektywnie rozwijać połączenia morsko-lądowe, region uczestniczy od roku 2016 w realizacji projektów flagowych Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego, tj. TENTacle oraz NSB Core. Dodatkowo w roku 2018 województwo włączyło się w działania bałtyckiej platformy współpracy pn. „Dostęp do czystych, efektywnych i multimodalnych korytarzy transportowych w regionie Morza Bałtyckiego”

(akronim: BSR Access), która skutecznie przyczyniać ma się do ścisłego powiązania rozwoju regionalnego i polityki transportowej oraz wyraźnego ukierunkowania priorytetów w regionie Morza Bałtyckiego. BSR Access jest pierwszą platformą komunikacyjną, która łączy punkty widzenia europejskich koordynatorów projektów TEN-T, koordynatorów obszarów priorytetowych UE ds. transportu i koordynatorów ds. planowania przestrzennego działań horyzontalnych SUERMB oraz szerokiej grupy interesariuszy związanych z transportem w regionie Morza Bałtyckiego.

Województwo aktywnie wspiera również integrację makroregionu w obszarze turystyki oraz zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego. W ramach projektu Baltic Heritage Routes Województwo uczestniczy w przygotowaniu ośmiu Dream Tours (tzw. trasy marzeń) oraz organizuje warsztaty umożliwiające dialog interesariuszy. W ramach projektu Baltic Stories przygotowany został film promujący wydarzenia związane z dziedzictwem kulturowym Regionu Morza Bałtyckiego. Dzięki realizacji projektu, instytucje z Polski, Litwy i Szwecji mają możliwość budowania wspólnej tożsamości, a przez to wzmocnienia spójności makroregionu oraz poprawy jego konkurencyjności. W ramach projektu zrealizowano również program praktyk dla młodzieży z Polski i Litwy w Centrum Słowian i Wikingów w Wolinie. Realizacja zadania przyniosła korzyści zarówno wolontariuszom, jak i organizatorom wydarzeń. Zarówno jedna, jak i druga strona mogła wzmocnić swoje umiejętności społeczne i komunikacyjne. Działanie stworzyło nie tylko cenną przestrzeń wymiany doświadczeń i pomysłów, ale również dało okazję do budowy wspólnej tożsamości mieszkańcom makroregionu. Kolejnym projektem realizowanym w obszarze turystyki jest Biking South Baltic, który wspiera dialog między interesariuszami odpowiadającymi na tendencje społeczne związane z rozwojem ruchu rowerowego (turystyki aktywnej). Projekt Fish Markets umożliwił przygotowanie koncepcji i programu oraz przeprowadzenie warsztatów z budowania sieciowego produktu turystycznego w oparciu o dziedzictwo rybołówstwa bałtyckiego wraz z wykonaniem materiałów drukowanych prezentujących podmioty tworzące Sieciowy Produkt Turystyczny MYFISH. Zainicjowano również cykl wydarzeń związanych z dziedzictwem rybołówstwa. Tworzenie i promowanie innowacyjnych produktów i usług z zakresu turystyki przyczynia się do podkreślenia atutów makroregionu.

2018 był również dla Województwa Zachodniopomorskiego rokiem efektywnej współpracy w zakresie promowania przedsiębiorczości i zwiększenia wzrostu MŚP, m.in. w ramach realizacji projektu iEER, którego celem jest wyznaczenie inteligentnych kierunków działania i określenie rozwiązań, dzięki którym regiony będą mogły stymulować rozwój ekosystemów przedsiębiorczości dla młodych przedsiębiorców oraz odpowiednio je kontrolować.

W roku 2018 Województwo przygotowywało się również do implementacji trzech nowych projektów wspierających realizację celów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego, których realizacja zaplanowana została na lata 2019 -2022:

1. Projekt Creative Ports ma na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju sektora przemysłu kulturowego i kreatywnego oraz internacjonalizację branży kulturalnej i twórczej w regionie Morza Bałtyckiego. Projekt jest realizowany w ramach obszaru „Kultura – sektor kreatywny i kulturowy” SUERMB.
2. Projekt Arrival Regions ma na celu opracowanie i przetestowanie nowatorskich podejść opartych na innowacjach społecznych w celu integracji młodych imigrantów z krajów spoza UE. Rezultaty projektu mają przyczynić się do zwiększenia zdolności instytucji administracji państwowej, samorządowej w zakresie pomyślnego włączania młodych obywateli państw nienależących do UE w życie społeczne. Projekt jest zgodny z obszarem tematycznym "Edukacja – Edukacja, badania i zdolność do zatrudnienia".

3. Projekt GRESS ma na celu poprawę strategii na rzecz konkurencyjności MŚP poprzez promowanie, ułatwianie i stymulowanie działań start-upów zielonych sektorów gospodarki. Region Morza Bałtyckiego ma duży potencjał, by stać się modelowym regionem w kontekście zielonej gospodarki, a Pomorze Zachodnie posiada idealne warunki naturalne, determinujące rozwój pewnych dziedzin gospodarki, w szczególności tych związanych z zieloną gospodarką, dlatego też zachodniopomorskie może być wzorcowym regionem w obszarze Morza Bałtyckiego.

Inna grupa działań Województwa obejmowała kontynuację współpracy w ramach inicjatyw bałtyckich takich jak Forum Parlamentów Południowego Bałtyku. W roku 2018 posiedzenie Forum poświęcone było inteligentnym specjalizacjom regionów oraz rolą w kreowaniu dynamicznego rozwoju Południowego Bałtyku. Współpraca międzyregionalna tworzy synergię między działalnością gospodarczą a środkami określonymi już w regionach, również w obszarach inteligentnych specjalizacji. Inteligentne specjalizacje, jako obszary o wysokim potencjale wzrostu powinny być magnesem dla inwestycji. Ważnym aspektem prowadzenia i koordynowania procesów rozwojowych w regionach jest współpraca makroregionalna. Znajduje ona swoje odzwierciedlenie z jednej strony w przygotowanych przez samorządy regionów strategiach ponadregionalnych, z drugiej właśnie udział w takich inicjatywach jak Forum Parlamentów Regionalnych Południowego Bałtyku.

Województwo bierze również aktywny udział we wdrażaniu Programu Interreg Południowy Bałtyk 2014-2020 poprzez swoje uczestnictwo w pracach Komitetu Monitorującego (2 przedstawicieli) oraz prowadzenie Punktu Kontaktowego, którego celem jest informowanie potencjalnych beneficjentów z województwa, szkolenie i promocja programów Interreg Południowy Bałtyk 2014-2020, Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020.

Przedstawiciele Województwa brali również aktywny udział w spotkaniu „Baltic Youth 2030 – Promoting impact in the Baltic Sea Region”. Spotkanie odbyło się w Rydze (Łotwa) w grudniu 2018 roku i dotyczyło włączania młodzieży w działania SUERMB.

Stowarzyszenie „Pomorskie w Unii Europejskiej”

Stowarzyszenie jest formą partnerstwa regionalnego samorządów Województwa Pomorskiego, uczelni oraz innych instytucji działających na rzecz wszechstronnego i efektywnego rozwoju Województwa Pomorskiego oraz kreowania jego pozytywnego wizerunku, zarówno w Polsce, jak i całej Europie.

Stowarzyszenie, utworzone w 2004 roku, realizuje swoje zadania za pomocą Biura Regionalnego Województwa Pomorskiego w Brukseli oraz Biura Miejscowego w Gdańsku. Powołanie tych instytucji jest odpowiedzią na coraz większe znaczenie polityk regionalnych w UE i potrzebę bezpośredniego nawiązywania kontaktów na arenie europejskiej.

Stowarzyszenie od kilku lat jest aktywne w zakresie wdrażania SUERMB, zarówno poprzez działania w trybie ciągłym, m.in. działania informacyjne nt. konferencji, seminariów i konsultacji dot. polityk UE i samej SUERMB; możliwości finansowania projektów ze środków unijnych, w tym programów transgranicznych wpisujących się w realizację SUERMB, itp. wsparcie pomorskich jednostek w zakresie poszukiwania partnerów do międzynarodowych konsorcjów projektowych w ww. programach, jako kanał informacyjny poprzez stronę pomorskieregion.eu oraz profile na portalach społecznościowych, jak również poprzez swoje projekty.

Projekty realizowane w roku 2018:

Projekt Let's communicate! Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020

Cel: kanał informacyjno-promocyjny SUERMB, budowanie spójnej i efektywnej komunikacji wokół SUERMB i polityki makroregionalnej UE; przedstawienie w sposób atrakcyjny i zrozumiały osiągnięć Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego.

Projekt „Smart Blue Regions: Smart Specialisation and Blue Growth in the BSR”. Cel: wsparcie rozwoju „niebieskiego” sektora w oparciu o potencjał Regionu Morza Bałtyckiego (BSR) w obszarze wdrażania strategii badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji (tzw. RIS3).

- Wizyty studyjne i warsztaty międzynarodowe: 01.03, Malmö (Szwecja) „Skills development in autonomous shipping”, 13-14.03, Kilonia (Niemcy) „Clusters in maritime technologies and tourism – cooperation opportunities in the Baltic Sea Region”, 26.04, Gdańsk międzynarodowy warsztat sektora morskiej energetyki wiatrowej, 18-21.06, Jurmala (Łotwa) - wizyta studyjna i warsztat transnarodowy SBR skierowany do członków państw UE reprezentujących sektor turystyki nadmorskiej, 11.09 września: międzynarodowy warsztat dot. Rozwoju inteligentnych specjalizacji związanych z gospodarką morską „Smart societies - Blue Growth regions” w ramach konferencji BSSSC.
- 3 spotkania partnerów : 24-25.04, Gdańsk, 4-5.06 Tallinn (Estonia), 25-26.09 Kilonia (Niemcy).
- 19-21.06, Praga (Czechy) : udział w Prague European Summit, przedstawienie stanowiska Marszałka Województwa prezentowane na Komitecie Regionów dot. „Koszty i zagrożenia związane z brakiem spójności: strategiczna wartość polityki spójności dla realizacji celów Traktatu i sprostania nowym wyzwaniom stojącym przed europejskimi regionami”.
- 25-26.09 Kilonia, udział w dorocznym spotkaniu partnerów sieci SUBMARINER.

Projekt „Zielona Europa-zróbmy to razem” współfinansowany ze środków WFOŚiGW w Gdańsku

Projekt wspiera potencjał jednostek Województwa Pomorskiego w zakresie realizacji projektów dotyczących ochrony środowiska i jego zasobów, zagadnień energetycznych, zielonego transportu oraz internacjonalizację i sieciowanie regionalnych projektów.

- Wizyty studyjne w Brukseli: 19-22.02, „Z energią dla regionu” z udziałem przedstawicieli pomorskich samorządów lokalnych oraz m.in. WFOŚiGW w Gdańsku. 22-25.05, wizyta w ramach Green Week 2018: promocja kampanii edukacyjno-informacyjnej na rzecz zrównoważonego Pomorza „Pomorscy czują klimat!”. 8-11.10, wizyta w ramach Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast (EWRC) 2018 z udziałem organizacji non-profit z Województwa Pomorskiego.
- 22.05, Bruksela: wydarzenie partnerskie podczas Green Week 2018 (Zielonego Tygodnia): organizacja seminarium “Green City Life. Environmental Communication for Citizen Engagement”. Udział przedstawicieli WFOŚiGW w Gdańsku i Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych ze Słupska.
- Współpraca w ramach nieformalnej sieci przedstawicielstw regionów Basenu Morza Bałtyckiego w Brukseli (iBSG). Udział w pracach grupy roboczej odpowiedzialnej za organizację dorocznej konferencji iBSG dnia 5.09 w Brukseli „Save the Baltic Sea for Real”; 9.10, Bruksela: współorganizacja konferencji podczas EWRC “Addressing the challenges of the 21st century through innovative measures”.
- Współpraca regionu w ramach europejskiej platformy inteligentnych specjalizacji ds. energii Komisji Europejskiej, S3 Energy Platform.

Projekt Umbrella Interreg Południowy Bałtyk 2014-2020

Projekt „Umbrella- Boosting Cross-border cooperation capacities of local actors in the South Baltic Sea”, Interreg Południowy Bałtyk 2014-2020. Cel: rozwinięcie umiejętności, know-how małych lokalnych i regionalnych organizacji z obszaru Programu Południowy Bałtyk, które napotykają liczne bariery utrudniające uczestnictwo w projektach współpracy transgranicznej.

- W roku 2018 odbyły się 2 spotkania partnerów (14-15.02 Elbląg, 17-18.09 Kalmar).
- 11-12.06, Gdańsk: wydarzenie aktywizujące w ramach projektu Umbrella - 3 tematyczne wizyty studyjne w regionie oraz konferencja i warsztaty nt. współpracy międzynarodowej w Regionie Morza Bałtyckiego.
- 17-19.09, Kalmar (Szwecja) współorganizacja i udział w międzyregionalnej konferencji pt. „Bioeconomy – agricultural and fishery challenges for the future” z udziałem koordynatorów Obszaru Tematycznego Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego Bioekonomia.

Związek Miast Bałtyckich (Union of Baltic Cities)

Związek Miast Bałtyckich, posiadający swoją siedzibę w Gdańsku, jest jednym z koordynatorów Działania Horyzontalnego Zdolności (HA Capacity). ZMB bierze aktywny udział w działaniach promujących wzmacnianie zdolności instytucjonalnych interesariuszy SUERMB, jak i zwiększanie zaangażowania w SUERMB nowych podmiotów.

6. Wnioski

- Kraje basenu Morza Bałtyckiego pozostają ważnymi strategicznie partnerami Polski i należy dążyć do zacieśniania z nimi współpracy regionalnej. Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego jest obecnie jednym z najważniejszych formatów takiej współpracy. Umożliwia ona podjęcie skoordynowanych działań na rzecz ochrony środowiska, rozwoju połączeń i wzrostu gospodarczego z wykorzystaniem podejścia międzysektorowego, a także zwiększenie interakcji pomiędzy instytucjami, organizacjami i przedsiębiorstwami basenu, w ramach wspólnie generowanych i realizowanych projektów.
- Kluczowym zadaniem w 2018 r. była koordynacja współpracy międzyresortowej w zakresie merytorycznego przygotowania 10. Dorocznego Forum Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w Gdańsku, zaplanowanego na czerwiec 2019 r. Jest to najważniejsze wydarzenie o tematyce bałtyckiej, organizowane dla szerokiego grona odbiorców zarówno z kręgów administracji rządowej, lokalnej i samorządowej, jak i środowiska biznesowego, naukowego oraz NGOs. Daje zatem szansę na szeroki odbiór prezentowanego stanowiska, jak również stanowi doskonałe narzędzie kreowania pozytywnego wizerunku kraju gospodarza. Stąd aktywne zaangażowanie polskiej administracji w kształtowanie agendy Forum ma istotne znaczenie dla pozycji Polski w regionie.
- Podczas przewodnictwa Danii w gronie Narodowych Koordynatorów zapoczątkowano wprowadzenie dyskusję nt. rewizji Planu Działania SUERMB, jednak nie udało się nadać temu procesowi znaczącego tempa. Kluczowe będą decyzje podjęte na ostatnim etapie procesu rewizji przez przewodnictwo fińskie (od lipca 2019 r.). Polska aktywnie uczestniczy w procesie rewizji.
- Wciąż widoczne jest niedostateczne zainteresowanie PL uczestników pełnieniem roli lidera projektu, chociaż odsetek polskich partnerów jest na zadowalającym poziomie. Wśród uczestników projektów najczęściej pojawiająca się przyczyna takiego stanu rzeczy to wciąż niska świadomość wartości współpracy w ramach SUERMB oraz trudności administracyjne. Niezbędna jest kontynuacja działań na rzecz wzmocnienia pozycji polskich instytucji jako liderów projektów flagowych.
- Istotny pozostaje dalszy dialog Narodowego Koordynatora z Ministerstwem Inwestycji i Rozwoju oraz polskimi przedstawicielami w Komitecie Monitorującym IBSR w celu prezentacji wspólnego stanowiska dotyczącego przyszłych powiązań między SUERMB a instrumentami finansowymi UE (w tym Interreg Region M. Bałtyckiego) w nowym okresie programowania.